

ŠTAJERSKI GOSPODAR

Erscheint jeden Samstag — Verlag u. Schriftleitung: Marburg (Drau), Badgasse 6 — Ruf 25-67 — Bezugspreise: in der Ostmark, vierteljähr. RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr; im Altreich: RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr, zuzüglich 18 Rpf Zustellgebühr — Postscheckkonto Wien Nr. 55030

Nr. 57 - III. Jahrgang

Marburg a. d. Drau, Samstag, 11. September 1943

Einzelpreis 10 Rpf

Neizpolnjene vojaške želje „zaveznikov“

Zastorj so pričakovali, zlom nemške vojne morale“ - Med vzhodno fronto in Kalabrijo - Rooseveltova klika računa zopet „z dolgim trajanjem vojne“ - Sovjeti krvave do izkrvavitve

V našem listu smo že opetovano povdarili, da računa anglo-ameriška politična javnost na možnost zloma nemške morale. Spricho dejstva, da razbijajo anglo-ameriški letalski gangsterji po vseh nemških in italijanskih mestih, je povsem razumljivo, da je to pač edino upanje vojnih hujškov v Londonu in Washingtonu. Kakor poroča namreč agencija Reuter iz dobro informiranih washingtonskih krogov, je takozvana »možnost zloma nemške morale« edini up za čimprejšnjo dosego anglo-ameriških ciljev, ker bo Nemčija po cenitvah anglo-ameriškega tabora tudi prihodnje leto razpolagala z izredno vojaško močjo. Sovražna agitacija je s takim namigavanjem povsem jasno priznala, da se gotovi vojaški upi in želje na sovražni strani nikakor niso izpolnili. Tudi tokrat ni drugače. Prevladuje vtis, da z razvojem niso zadovoljni ne v Washingtonu, ne v Londonu in tudi ne v Moskvi. Ko so Angleži vdrl v Kalabrijo, so v Londonu in Washingtonu skrbno beležili velikost napisov, s katerimi je moskovski tisk zabeležil ta dogodek. Anglo-amerikanci so bili z velikostjo teh napisov sicer zadovoljni, tem manj pa jih je zadovoljilo dejstvo, da Moskva niti z besedico ni priznala izkrcanja v Kalabriji kot nadomestilo za tolikanj zahtevano »drugo fronto«.

Zanimivo je, da v zapadnem taboru niti najmanj niso zadovoljni z vojaškimi uspehi Sovjetije, ki je prelivala v letošnji poletni ofenzivi cele reke krvi. Tako piše n. pr. londonski »Stars«, ki se bavi z izjavljenimi sovjetskimi operacijami tega poletja, med drugim sledeče: »Ne oziraje se na potek operacij, se lahko že sedaj reče, da Nemci niso šli v past Sovjetov. Težave Sovjetov naraščajo v razmerju s pridobitvijo terena, ker Nemci

PK-Kriegsber. Paulsen (Scherl)

Sowjetische Panzerleichen.

Reihenweise liegen die sowjetischen Panzer, zum Teil amerikanischer Herkunft, vor den deutschen Linien, von den Bomben unserer Stukas zerschmettert.

uničujejo pri opuščanju področij komunikacije, zlasti pa železniške proge in ceste. Vpostavitev teh komunikacij traja zelo dolgo, zato pa se množijo dovozne težave Sovjetov«.

Iz povsem drugega vidika prihaja tudi angleški časopis »Sphere« k sličnim skeptičnim ugotovitvam. Amerikancem očita omenjeni list, da so glede svoje produkcije vojnega materiala imenovali številke, ki nikakor niso odgovarjale dejanski produkciji. To je bila tista ameriška bahavost, ki je v Londonu in Moskvi že opetovano vzbujala glavobol. Tej bahavosti je tudi pripisati, da je Moskva stalno zviševala svoje zahteve glede pošiljk vojnega materiala. Na drugi strani pa so boljševiki pretiravali nemške izgube kar za več milijonov ter so na ta način pri Angležih vzbujali vtis, da jim takozvane »druge fronte« pravzaprav niti treba ni. Tako sta se glede dejanskega stanja goljufala zapad in vzhod v taboru naših sovražnikov. Posledica takega postopanja je bila, da so tako na zapadu kakor tudi na vzhodu nastali zmešani pojmi o pravem stanju vojne situacije. Po informacijah, s katerimi razpolaga nemško javno mnenje, nameravajo sedaj v sovražnem taboru izvesti očividno korekturo tega napačnega pojmovanja. Zlasti v angleškem taboru so ocenjevali položaj iz različnih vidikov. V ospredju angleških ocen se nahaja članek, ki ga je napisal vojaški strokovnjak Liddell Hart. Ta strokovnjak je namreč mnenja, da pri vrednotenju razmerja moči med Nemčijo, Japonsko in njenimi nasprotniki nikdo ne more zatrejvati še v naprej ali izum novega orožja ali uporaba novih metod položaja ne bi mogla radikalno spremeniti. Za Nemčijo in Japonsko je po njegovem mnenju že velika prednost, da se jima je posrečila stabilizacija trenutnega položaja. Na ta način sta pridobili Nemčija in Japonska na času.

V okolici prezidenta Roosevelta pa računajo naenkrat zopet z »dolgim trajanjem vojne«. To je izjavil Harry Hopkins, ki ga smatrajo kot zaupnika in svetovalca ameriškega prezidenta.

Podoba je torej, da Harkov in Orel na eni strani, Sicilija in Kalabrija pa na drugi strani, nikakor ne predstavljajo to, kar je lebdelo boljševikom in plutokratom v zadnjih tednih pred očmi kot zaželeni cilj. Angloamerikanci so pri opazovanju nezasišanih navalov sovjetske vojske računali s prodorom nemške fronte in z velikimi strateškimi posledicami takega prodora. Tak prodor bi bil nekaj predpogoj za nadaljne akcije proti Evropi, v kolikor obstojajo na anglo-ameriški strani taki nameni. Takega uspeha pa ni bilo, čeprav traja bitka na vzhodu sedaj že skoraj deset tednov in čeprav silovitost bojov ni niti najmanj pojenjala.

Sovražni tabor tudi to pot ni računal z legendarno hrabrostjo nemškega vojaka, ki je v tem trenju zopet prekašal samega sebe. Pomisliti je treba, da so se bojne metode in okoliščine bojevanja v teh zadnjih tednih na vseh žariščih vzhodne fronte vedno bolj poostrele. Iz neštetihi poročil je razvidno, da so napadale sovjetske kompanije v jakosti osemdeset mož in da je od teh kompanij ostalo po končanem bojnih živih samo šest do deset vojakov. Če je torej naloga tistega, ki hoče zmagati, zapopadana v razbijanju sovražnih sil, mu je popolnoma vseeno, kako jih razbija. Ko gledamo sliko splošnega vojnega položaja, lahko ugotovljamo sledeče: Sovjetija, ki je skupno z anglo-ameriško ofenzivo na jugu Evrope, nameravala otvoriti generalne ofenzive proti jedru našega kontinenta, krvavi sedaj tako, kakor še nikdar v tej vojni. Nemški vojski je ponudila Sovjetija na ta način edinstveno šanso: Skupno s prostorom, ki je nemški

PK-Kriegsbericht Mittelstadt (Schl.)

Im Raum von Bjelgorod vernichtet.

Einer der zahllosen Sowjetpanzer vom Typ T 34, die bei dem großen Gegenstoß unserer Truppen von unseren Panzern in den letzten Tagen abgeschossen wurden.

Italija je zaprosila za premirje

Odkrito izdajstvo italijanske vlade. Italija je premirje podpisala že 3. septembra

Deutsches Nachrichtenbüro poroča iz Berlina: Uradna angleška poročevalska služba je v sredo, dne 8. septembra zvečer, sporočila iz glavnega stana generala Eisenhower-ja, da je italijanska vlada ponudila brezpogojno kapitulacijo italijanskih oboroženih sil. Eisenhower je sprejel kapitulacijo ter je dovolil Italiji vojaško premirje, ki sta ga podpisala njegov zastopnik in pooblaščenec maršala Badoglio. Premirje je stopilo s podpisom takoj v veljavo.

Medtem je tudi Badoglio v rimskem radiju potrdil kapitulacijo, čeprav sta kralj in on celo že 8. septembra odbila vsako tako misel kot natolcevanje. Badoglio je priznal, da je zaprosil Eisenhower-ja za premirje. Dejansko se je izvršil podpis že 3. septembra. Izjavil je, da morajo italijanske oborožene sile temu primerno ustaviti sleherno sovražno držanje napram anglo-ameriškim silam.

Od zločinskega napada na Duce-ja dne 25. julija in z Angleži in Amerikanci pripravljenega državnega udara za odstranitev zveste zavezniške fašistične vlade je bilo nemško vodstvo na to odkrito izdajstvo sedanje italijanske vlade pripravljeno, zato je izvedlo vse potrebne vojaške ukrepe. Izdajalski napad proti branilcem Evrope se bo končno prav tako izjalovil kakor vsi slični podvigi.

Nezmanjšana silovitost bojov na vzhodu

Obrambna bitka v doneški kotlini — Vsi sovjetski poskusi prodora nemške fronte izjalovljeni — Mesto Stalino po nočnem izpraznjenju

Pretekli četrtek je sporočilo nemško vrhovno poveljstvo, da so nemške čete tudi preteklo sredo odbijale sovražnika na vseh žariščih obrambne bitke v težkih bojih. Na nekaterih mestih vdrlega sovražnika so Nemci zavrnili v odločnih protinapadih. V sredo so uničili na vzhodni fronti 120 sovjetskih tankov. Letalstvo je v času od 30. avgusta do 1. septembra uničilo 127 sovjetskih letal.

saveznik, ki omogoča razbijanje človeških mas in gmote tako uspešno, kakor se to ne bi moglo zgoditi v najbolj učinkovitih ofenzivnih napadih.

Povsem točno je ocenil sedanji položaj na vzhodni fronti vojaški sodružnik lista »Tagesspost«, ki pravi, da smatra vrhovno poveljstvo nemške vojske v svojih sumaričnih poročilih bitko na vzhodu kot celoto. V tej bitki gre za eno samo veliko odločitev, ne pa za kake delne odločitve v kakih lokalno omejenih prostorih. Zakonitost te vojne je uničenje nasprotnika. Za tem uničenjem stremita obe strani. Ker je ta poletna bitka obračun največjih izmerov, ne morejo lokalni pojavi, kakor so se odigrali morda v orelskem prostoru ali pa pri Taganrogu, odločilno vplivati na celotni izid. Povsem nesmiselno je torej, če skuša sovražna poročevalska služba ocenjevati izpraznitev kakega prostora kot začetek katastrofe. Tak pojav nima nikakih operativnih posledic, v večini slučajev niti ne taktičnih, torej takih, ki bi bile odločilne za lokalne spopade. Kakor je razvidno nadalje iz omenjenega poročila, so izgubili Sovjeti v tej poletni bitki toliko krvi kakor že nikdar doslej. Pri tem se je razmerje med ujetniki in padlimi popolnoma preobrnilo napram prejšnjima letoma. Povsem sigurno je, da je sovražnik v slučaju ko je izgubil morda deset tisoč ujetnikov, izgubil deset do petnajstkrat toliko padlih. Tako je treba razumeti številke v tej uničevalni bitki. Sovražnik na vzhodu se zetačava s trinajst do petnajstkratno premočjo proti našim glavnim obrambnim črtam. Iz teh bojov izhaja samo v malenkostnih procentih svojih naskočnih moštvo in naskočnega orožja. Ta izkušnja ne zapuša svojih utisov samo na sovjetski strani. Neposredni in mnogo jačji je vpliv takega dogajanja na obrambo in v njej stoječe moštvo. To doživlja dviga v vrstah obrambe občutek premoči. To jači slehernega moža ravno v kritičnih položajih. Ker je sleherni vojak na vzhodni fronti prežet tega občutka, lahko nemško vrhovno poveljstvo kalkulira v svojih poveljih in ugibanjih s tem čimdalje zavest, da sovražnik ni dosegel svojih ciljev, jači nemškega vojaka pri nadaljnjem razbijanju sovjetske udarne sile.

Po petkovem poročilu so nemške čete tudi v četrtek zavrnile sovražne napade zlasti zapadno od Miusa in zapadno od Harkova. Odigrali so se trdi in menjajoči se boji. Pri tem so vdrili nemški tanki iznenadoma v sovražne priprave ter uničili 29 topov in več sovražnih tankov. Težki boji so se odigrali na srednjem odseku vzhodne fronte pri Sevsu ter jugozapadno in zapadno od Vjasme.

Pretekli petek so zavrnile čete sovražnika v srditih bojih na srednjem in južnem odseku vzhodne fronte. Sovražnik je izgubil tudi to pot 160 tankov.

V nedeljo je sporočilo nemško vrhovno poveljstvo, da so se tudi v soboto vršili na jugu in v sredini vzhodne fronte ves dan težki obrambni boji. V doneški kotlini, zapadno od Harkova ter pri Sevsu so se izjalovili sovražni napadi v trdih bojih. Zapadno od Kirova in jugozapadno od Bjelija, kjer je skušal sovražnik zaman prodreti nemško fronto, so bile sovjetske izgube na tankih in moštva izredno velike.

Po ponedeljskem poročilu so Sovjeti napadali z nezmanjšano silovitostjo v doneški kotlini, v področju Harkova ter jugozapadno in zapadno

od Vjasme. Letalstvo je uspešno podpiralo nemške suhozemne čete pri zavračanju sovjetskih napadov. V času od 2. do 5. septembra je bilo uničenih 136 letal.

Iz poročila, ki ga je objavilo nemško vrhovno poveljstvo 7. septembra, je razvidno, da so na jugu vzhodne fronte nemške čete odbijale tudi v ponedeljek močne sovjetske pehotne in oklopniške sile. Na ostali vzhodni fronti so se vršili samo lokalni sunki na kubanskem mostišču. V ponedeljek je izgubil sovražnik na vzhodni fronti 144 tankov in 59 letal.

Bitka v doneški kotlini besni z nezmanjšano silovitostjo. Tako se je glasil uvod poročila nemškega vrhovnega poveljstva z dne 8. t. m. V teku gibanj bojov in v svrhu skrajšanja fronte, so nemške čete izpraznile mesto Stalino. Poprej so bile po načrtu uničene vse vojaške naprave. Tudi v področju Harkova je napadal sovražnik nemške postojanke z brezobzirno vpostavo svojih sil, toda njegovi napadi so bili zavrnjeni v srditih bojih ob velikih in krvavih izgubah na sovražni strani. Na številnih mestih srednjega odseka fronte so odbile nemške čete več močnih, toda lokalno omejenih napadov po trdem boju. Na ostali vzhodni fronti so se vršili živahni spopadi samo še na kubanskem mostišču. Letalstvo je uspešno posegalo v boje na vseh žariščih velike obrambne bitke. Sovražnik je izgubil v torek 106 tankov in 77 letal.

Dogodki na južni fronti

Boji na Kalabriji — Uspešna nemška letalska obramba — Nemški letalski udarci na Cambridge

Pretekli petek je sporočilo nemško vrhovno poveljstvo, da so se na jugozapadnem koncu Kalabrije razvile borbe nemških in italijanskih varovalnih sil z izkracanimi angleškimi četami. Odredi nemškega letalstva so podnevi in ponoči napadali ladje ob vzhodni obali Sicilije ter v vodovju zapadno od Alžira. Bombe težkih kalibrov so zadele več transportnih ladij. Nemški lovci so 2. septembra zbili pri Napulju 18 sovražnih letal. Nad zasedenim zapadnim ozemljem je bilo zbitih 12 sovražnih letal. Sovražno letalstvo je zmetalo številne bombe na Bolzano, Trento, Bologno in okolico Napulja. 2. septembra je izgubil sovražnik nad Italijo in Sredozemskim morjem 35 letal.

Po poročilu, ki je bilo izdano preteklo soboto, so se vršili na jugozapadnem koncu kalabrijskega polotoka boji med nemško-italijanskimi odredi in izkracanimi angleškimi silami. Sovražnik je imel občutne izgube zlasti pri nekem neuspešnem poskusu izkrcaja v hrbtu naših čet. Nemški

lovci so v petek zbili 13 štirimotornih letal. Anglo-ameriški letalski odredi so v petek bombardirali več krajev v zasedenem zapadnem ozemlju, med drugim tudi več okrajev mesta Pariz. Civilna prebivalstvo je imelo občutne izgube. 12 letal je bilo pri tem zbitih na tla. V noči na soboto so napadla angleška letala Veliki Berlin. V nekaterih predmestjih je nastala znatna škoda poleg človeških žrtev. Kljub slabim vremenskim pogojem so zbile obrambne sile 27 napadalcev.

Po nedeljskem poročilu so Angleži na Kalabriji le nebitveno razširili svoja mostišča, čeprav so imeli opravka le s slabotnimi nemškimi in italijanskimi silami.

Druck und Verlag: Marburger Verlags- und Druckerei-Ges. m. b. H. — Verlagsleitung: Egon Baumgartner; Hauptverfasser: Friedrich Golob; alle in Marburg/Deun, Badgauer

Zur Zeit für Anzeigen die Preisliste Nr. 3 vom 10. April 1943 gültig. Ausfall der Lieferung des Blattes bei höherer Gewalt oder Betriebsstörung gibt keinen Anspruch auf Rückzahlung des Bezugspreises

Evropa stoji in pade z Nemčijo

V Veliki Nemčiji in v deželah njenih evropskih zaveznikov se zavedajo vsi odgovorni ljudje, da odloča sedanja gigantska borba ne samo o usodi Nemčije, temveč celokupne kulture in civilizacije našega starega kontinenta. Anglo-ameriške bombe ne rušijo samo nemških in italijanskih mest, tudi velika središča zasedenega zapadnega ozemlja v Franciji, Belgiji in Holandiji tvorijo cilje barbarskega uničevanja. Pariz še ni prav pokopal svojih žrtev in že so barbari zapada rušili Bruselj, glavno mesto Belgije. Podobno je, da so se Anglo-Amerikanci zedinili glede programa, ki ga je nedavno objavil sovjetski žid Ilja Ehrenburg: Totalno uničenje vseh evropskih kulturnih središč, da bi tako izginila Evropa v vrtilcu plutokratsko-boljševiškega begnila.

Sistematski letalski napadi, s katerimi hočeta Anglija in Severna Amerika zlomiti moralo nemškega naroda, pa niso dosegli svojega cilja. Obratno: opazovati je, da se je v skupni stiski evropskih narodov, ki se borijo za svoj obstanek in za svojo bodočnost, izkristalizirala neka neizražena solidarnost duha v odklanjanju ne samo teh barbarskih metod, nego tudi v odklanjanju slehernega vmešavanja izvenkontinentalnih sil. To zavest solidarnosti je te dni prav lepo podčrtal slovaški list »Gardista« v svojem komentarju govoru, ki ga je imel v Prešovu prezident dr. Tiso. »Prezidentova izpoved — tako je zapisal omenjeni list — je prišla v pravem času. Naj se zgodi karkoli, Evropa te bitke ne bo izgubila in Nemčija bo ostala vedno največje carstvo Evrope«. Glede ciljev in smeri evropske borbe tudi v jugovzhodnih državah ni slišati niti enega glasu, ki bi smatral prepuščenje Evrope boljševizmu kot nekako evropsko rešitev. V vseh jugovzhodnih državah vedo, da čuva edinole Nemčija blagostanje našega kontinenta. To mnenje je formuliral vodja nacionalnih Flamcev pred par dnevi v Gentu, ko je dejal: »Mi smo se postavili ob stran Nemčije, ker je edinole ob strani Reich-a možnost za rešitev Evrope in nas vseh samih. Da je borba Nemčije obenem tudi borba za ohranitev svobode evropskih narodov, njihove kulture in civilizacije, nam potrjujejo tudi prijatelji iz Vzhodne Velike Azije. Tako je zapisal tokijski list »Nippon Times« ob peti obletnici sedanje velike vojne sledeče: »Anglija in Amerika sta zakrivila to vojno. Vmešavali sta se v zadeve, ki se ju niso prav nič tičale, vse to pa zgolj radi tega, da bi se okoristile s starim redom. Stari red, ki je slonel na nesmiselnih verzajskih pogodbah, je kričal po nadomestilu. Nemčija in Italija sta stremeli po novem redu, ki sta se mu upirali Anglija in Amerika. Nemško-poljski konflikt je pripustil možnost mirovne poravnave, ako se ne bi bilo odigralo tuje vmešavanje. Zgodovinska resnica je, da so Angleži s svojim zavezništvom s Poljsko nahujskali Poljsko k odporu proti Nemčiji. Cejo tako oddaljene Zedinjene države so se vmešavale v evropske zadeve potem zloglasne Roosevelt-ove izjave, »da se nahajajo ameriške meje ob Rhein-u«. Anglija in Amerika sta imeli pred očmi v teku svojega vmešavanja samo vzdrževanje takratnega krivičnega stanja, in sicer iz go-le sebičnosti. Japonski list zaključuje svoja opa-

Boesig (Atl — Sch).

Ehrung für entschlossenen Einsatz.

Gauleiter Reichsminister Dr. Goebbels überreichte an 56 Berliner Volksgenossen, die sich bei der Abwehr in der Nacht vom 23. zum 24. August durch Tapferkeit und entschlossenes Handeln besonders verdient gemacht haben, das Kriegsverdienstkreuz 1. Klasse mit Schwertern.

žanja z ugotovitvijo, da se mora vojna nadaljevati vse dalje, dokler anglo-ameriški sovražniki evropskega človeštva ne bodo popolnoma poraženi. Šele tedaj bo možna zgradba novega reda v Evropi in po vsem ostalem svetu.

Kakor je Reichsleiter in Reichsminister Alfred Rosenberg v svojem govoru v Straßburg-u povsem pravilno dejal, je nacionalsocialistična Nemčija prekrasila ostale evropske narode z duhom novega socializma. S tem se je silno zamerila silam teme, ki jih predstavljajo na eni strani demoliberalni plutokratje, na drugi strani pa moskovski boljševiki. Oba navidezno ločena tabora dirigira večni žid v svojem stremiljenju po svetovnem gospodstvu in po večnem izkoriščanju vseh delovnih narodov. Nemška nacionalsocialistična stranka je v letih boja za dušo nemškega naroda izdajala geslo »Deutschland erwache!«, pozivala je nemški narod, naj se prebudi iz svojega spanja. Ko je prebudila stranka pod Führer-jevim genialnim vodstvom Nemce ne samo v domovini oziroma v Reich-u, temveč tudi izven nemških meja, je v uri izbruha drugega svetovnega obračuna zaklicala svoj »Europa erwache!« To se je nacionalsocialistična Nemčija posrečilo v tako velikem obsegu, da je kmalu po uničenju in izločitvi svojih kontinentalnih nasprotnikov imela okrog sebe vse tiste narode in sile, ki so v zgodovinskem trenutku začutile potrebo evropske solidarnosti. Pa tudi v deželah, ki so bile leta 1939. oziroma 1940. še v sovražnem taboru, je pričelo polagoma naraščati spoznanje, da ima Nemčija naravne po-

goje za vodstvo evropskega kontinenta, ki je ustvarjen za mirno sožitje vseh narodov. So ta odlični Francozi, ki so si priborili na vzhodni fronti poleg svojih francoskih odlikovanj iz prve svetovne vojne Železni križec. Nosijo ga ponosno kot vidni znak svoje borbe za novo Evropo. Nemškega klica ni nikdo tako dobro razumel kot maršal Petain, ki je vedel, da bi pomenil vsak odpor proti Nemčiji nacionalno smrt Francije. Nemčija pa je napram Franciji in drugim bivšim nasprotnikom izkazala vso svojo velikodušnost v prepričanju, da je treba sredi bojev na vzhodu izklesati duhovni lik nove Evrope.

Tako je borba, ki jo vodi Nemčija na vzhodu in na jugu Evrope, dejansko tudi borba za Evropo. V krčih in stresljajih te silne borbe se že odraža duhovni obraz zedinjenega kontinenta. Sleherni nacionalsocialist vé, da v življenju ni nič podarjenega. Tudi narodi si morajo priboriti pravico do svojega obstanka. Sedaj se bori Evropa s svojim nemškim srcem in glavo za svojo bodočnost. Nemški narod, predvsem pa nemški vojak, jamči za slajno zmago, ki bo kronala vse napore in žrtve sedanje evropske generacije.

RAZNE VESTI

□ Borih sto dolarjev je prispeval Churchill za ameriško vojno posojilo. Tretjo tranšo ameriškega vojnega posojila je podpisal angleški premijer Churchill za vsoto 100 dolarjev. Churchill-u je izročil potrdilo o deležu sam finančni minister Zedinjenih držav, Morgenthau, v takozvani Diplomatski dvorani Bele hiše v Washington-u. Churchill je nato dejal, da bo ta delež izročil svoji soprog, ki ga bo dala na licitacijo. Dobiček te licitacije je po njegovih napovedi namenjen pomoči za Sovjetsko Unijo. Mister Churchill to pot ni pokazal borve kakšne velikodušnosti. Morda se je žid Morgenthau sramoval angleškega premijerja, ki je jedva iztisnil iz svoje denarnice borih sto dolarjev. Velikodušni mišljaj z licitacijo deleža ameriškega vojnega posojila menda tudi Stalin-u nikakor ne bo imponiral.

□ Ameriške bakarije. Pomočnik šefa ameriškega admiralnega štaba in šef oddelka za jadralno letalstvo, Mc Cain, je izjavil te dni zelo babavo sledeče: »Ameriške letalske in pomorske sile bodo sedaj tako uspešno združili, da bomo dokončno potopili največji del japonskega brodomarja. Naši udarci bodo naraščali po tempu, udarnosti in intenzivnosti, dokler japonski otoki končno ne bodo obležali v krvi in popelavi. — Japonci se pač smejejo takim baharijam, kajti doslej so obljubljali batine še vedno Amerikanci, dajali pa so jih redoma Japonci.

janskimi silami. Pri napadih nemških letalcev na sovražna izkrcane sile, so nemške bombe zadele neko sovražno kritačko. Nemške mornariške sile so v noči na nedeljo potopile pred francosko kanalsko obalo štiri angleške hitre čolne. Peti čoln je zgorel.

Na kalabrijskem polotoku so sledili angleški odredi le počasi nemško-italijanskim varovalnim silam. Do bojev je prišlo le na nekaterih mestih. V noči na 6. september so izvedli sovražni bombniški odredi teroristične napade na Manheim in Ludwigshafen. Prebivalstvo je imelo izgube. V nekaterih delih mesta so nastala znatna razdejavanja večnoma vsled obsežnih požarov. Po detednejši sporečilih je bilo zbitih 37 napadalcev.

V torko so zavrnile nemško-italijanske sile sovražni napad pri Palmiju (Kalabrija). 6. septembra so prileteli nad Nemčijo sovražni bombniški odredi v jugozapadni nemški zračni prostor. Obramba jih je razpršila tako, da ni prišlo do koncentričnega napada. Več poškodovanih sovražnih letal je moralo zasilno pristati na švicarskih tleh. Bombe, ki so padle na Stuttgart in

Straßburg, so povzročile človeške izgube in škodo. V noči na 7. september so napadli sovražni bombniki tudi področje mesta München. Razbili so jih že pred ciljem. Škoda je nastala v stanovanjskih področjih, na javnih poslopih in v nekaterih krajih Južne Bavarske. Prebivalstvo je imelo izgube. Zbitih je bilo podnevi in ponoči skupno 53 sovražnih napadalcev. Nemško letalstvo je v noči na 7. september uspešno bombardiralo močno zasedena vzletišča v Cambridge-u.

V Južni Kalabriji je sovražnik po poročilu z dne 8. septembra zamislil nadaljeval svoje poskuse, da bi odrezal nemško-italijanske varovalne sile. V prejšnji noči so se izkrcale angleške sile v zalivu Eufemia. Nemško-italijanske čete so jih koncentrično napadale. V noči na 7. september so zadele nemške letalske bombe v Bizerti pet sovražnih transportnikov in trgovskih ladij s skupno tonažo 29.000 bnt. Del teh ladij je bil uničen. Vsled bombnih napadov sovražnika na Bruselj je imelo civilno prebivalstvo velike izgube. Nastala so velika razdejavanja v stanovanjskih predmestjih.

Kaj je bilo na Danskem?

Zločinski angleški hujskači so hoteli izzvati „prvo revolucijo“

Ze v zadnji številki našega lista smo poročali, da so bile nemške vojaške oblasti na Danskem prisiljene, proglasiti obsedno stanje. V zvezi z dogodki na Danskem ojavlja nemški tisk še sledeče posameznosti: Stevilo sabotažnih činov na Danskem se je v zadnjih tednih pred proglasitvijo obsednega stanja znatno stopnjevalo. Angleži so v to svrhu poslali na Dansko svoje padalce, da bi pomagali organizirati sabotažna dejanja. Istočasno je zapihal iz Anglije močan val hujskaške agitacije. Popolnoma jasno je dokazano, da so se skrivali Angleži za tem valom sabotaže ter za hujskanjem danskega prebivalstva. To je potrdila angleška poročevalna služba z dne 29. avgusta s sledečimi besedami: »Morebiti je danska revolucija prva revolucija v skrbno pripravljeno seriji uporov v zasledeni Evropi«. Povsem neženirano je to potrdil tudi angleški radiokomentator Patrick Lacy v londonskem radiu. Izjavil je sledeče: »Sabotaža na Danskem se je v zadnjem letu trajno stopnjevala. Povzročili so jo s pomočjo angleških padalcev«. Spričo dejstva, da se je akcija ponesrečila, pa je zapisal londonski časopis »Star« sledeče: »V mnogih londonskih krogih so mnenja, da je bil danski upor izzvan še prehitro«.

Danska vlada se je sicer s privolitvijo kralja trudila, da bi z oklici, pomirila dansko prebivalstvo. Izid njenih naporov pa je bil povsem nezadovoljiv. Povzročitelji nemirov so postajali vedno drzejši, tako, da so se čutile nemške instance na Danskem primorane, zahtevati od danske vlade primerne ukrepe. Nemci so zahtevali prepoved zbiranja na ulicah, štrajkov in zbora vanj, oddajo orožja itd. Nato je danska vlada izjavila, da ne more izvesti potrebnih ukrepov za vzdrževanje reda in miru na Danskem. Poveljnik nemških čet na Danskem je bil s tem prisiljen proglasiti 29. avgusta izjemno stanje za vso Dansko. Se istega dne je bilo razglašeno celokupnemu prebivalstvu besedilo tozadevnega razglasa. Nato je podala danska vlada svojo ostavko.

Kar se tiče dejanskega položaja na Danskem, je bila danska vojska razpuščena in razorožena. Kralj in prestolonaslednik se nahajata v svojih gradovih. Med tem se je zopet začelo delo po vsej Danski. V vsej Danski vlada sedaj mir. Samo v enem slučaju se je sestal preki sod. Neki moški in neko dekle sta bila obsojena na ječo, ker sta trgala plakate. Danska policija in danski uradniki sodelujejo v smislu oklica danske vlade lojalno z nemškimi oblastmi.

Danska vlada je izrazila še v svoji zadnji izjavi upanje, da bo trajalo izjemno stanje le ne-

kaj časa. Z nemške strani se ugotavlja, da je odvisno od Dancov samih, kako se bo položaj razvijal v bodoče. Treznejši elementi med Danci pozdravljajo razvoj zadnjih dni, ker so spoznali, d. so nameravali Angleži Dance izkoristiti na najsramotnejši način. Vsled hitrega postopanja Nemcev, je kmalu izginilo celo strašilo.

Ker so se v noči na 3. september v Kodanju odigrali ponovni čini sabotaže, je poveljnik nemških čet na Danskem zopet poostiril izjemno stanje z dne 29. avgusta. To stanje je bilo zadnje dni omiljeno. Odslej pa se morajo zapirati vsi javni lokali, gledališča in kinogledališča že ob 20. uri. Cestni promet je prepovedan med 21. in med 5. uro. Poveljnik nemških čet je nadalje odredil, da mora dansko prebivalstvo oddati vse avtomatsko orožje ter vso municijo, ki se nahaja v danski privatni posesti danski policiji. Rok za oddajo orožja je potekel 7. septembra.

Ladoško jezero

V poročilu vrhovnega poveljstva nemške vojske čitamo skoro vsak teden parkrat o bojih ob Ladoškem jezeru. To jezero, ob katerem so sovjeti izgubili že potoke krvi, je dolgo 200 kilometrov v širini pa meri 130 kilometrov. Ploščev jezera obsega nič manj kot 18 tisoč kvadratnih kilometrov, kar odgovarja točno obsegu nekdanje Dravske banovine. Ladoško jezero vsebuje veliko ribje bogastvo. Jezero ima vse polno zalivov, čeri in otokov. Na jugu so izmerili globino kakih 100 metrov, dočim je jezero v svojem severnem delu globoko kakih 230 metrov. Nič manj kot 70 rek se izliva v to veliko jezero. Najpomembnejše izmed teh rek so: Vuoksen, Sjaz in Volhov, ki priteka iz jezera Ilmen. V Finsko morje se steka voda Ladoškega jezera potom reke Neve.

Plovba na Ladoškem jezeru je bila nekdanj izpostavljena marsikateri nevarnosti. Peter Veliki je zgradil v letih 1719. do 1732. med mestoma Schlüsselburg in Novo Ladoja ob Volhovu takozvani Ladoški kanal, ki je bil pozneje imenovan po carju-zgraditelju. Ladoški kanal, ki je dolg 168 kilometrov, se vije okrog južne obale jezera. Kako velik pomen so že od nekdaj pripisovali plovbi na Ladoškem jezeru, je razvidno iz dejstva, da je ruska vlada v drugi polovici preteklega stoletja izgradila novo vodno cesto, ki poteka vzporedno s starim prekopom. Ladoško jezero je 36krat tako veliko kakor Bodensko jezero v Nemčiji. Bodensko obsega namreč samo 538 kvadratnih kilometrov.

Murphy zapušta Alžir. »New York Times« piše, da bo Roosevelt-ov politični poverjenik za Severno Afriko, Robert Murphy, že v kratkem odpotoval v Washington ter da se iz zdravstvenih ozirov ne bo več povrnil na svoje dosedanje mesto. Kdo bo njegov naslednik, še ni znano.

Indijski dobrovoljci v Sanghaju. Kakor poročajo iz Sanghaja, bo podpolkovnik Loganatan pregledal v soboto kot odposlanec indijskega voditelja Subhasa Kandra Bose-a v Sanghaju indijske rekrute-prostovoljce. Teh rekrutov je približno 3000. Rekrutom bo Loganatan na sanghajskem dirkališču prečital sporočilo imenovanega voditelja indijskega gibanja. Zaključek bo tvorila parada rekrutov.

Finski državni zbor odgojen. Finski državni zbor je sprejel pretekli petek neko izjavo vlade v tajni seji. V soboto je na kratki javni seji sprejel par zakonov, nato pa so bile seje odgojene do 1. oktobra.

Smuts se boji oslabelosti v sovražnem taboru. Preteklo soboto je imel znani južnoafriški premijer general Smuts na radiu govor ter je dejal med drugim, da morajo nasprotniki osi brezpogojno končati vojno v tem pričetem petem letu. Na ta cilj — tako je dejal ministrski predsednik Južnoafriške Unije — morajo biti koncentrirane vse razpoložljive sile. Vprašanje časa je postalo po njegovem mnenju sedaj bistveni dejatelj za dosego zmage. Samo tako se bo lahko onemogočilo v taboru nasprotnikov osi vsakršno stanje oslabelosti. General Smuts je končno pristavil, da bo treba v to svrhu doprinesiti največja žrtve in da je tudi računati z znatnimi človeškimi in materialnimi izgubami.

POLITICNI DROBIZ

Tisočletna Kastilija. Preteklo nedeljo so pričele v Burgosu v Španiji velike slovesnosti v zvezi s tisočletnico ustanovitve kraljevine Kastilije po grofu Fernandu Gonzalezu. Navzoči so bili šef države in kaudijo Franco, minister Arrese, predsednik španske zbornice, župan mesta Burgos in zastopniki 50 španskih pokrajin. Višek svečanosti je tvorila ogromna civilno-vojaška procesija, katere so se razen ministrov udeležili tudi zastopniki kastiljskih mest v zgodovinskih nošah, oddelki španske vojske in Falange. Generalisimo Franco, ki se je udeležil proslave skupno s svojo progo in hčerko, je bil predmet burnih ovacij prebivalstva.

Tri leta vladavine maršala Antonesca. Vsa Romunija je praznovala dne 6. septembra 1943 tretjo obletnico vladavine maršala Antonesca in kralja Mihaela. Omenjenega dne so po vsej Romuniji svečano blagoslovili javna poslopja in naprave, ki so bile dogetovljene v zadnjem letu vlade maršala Antonesca. V tem letu so po uradnih ugotovitvah dogetovali nad 2600 javnih zgradb, med drugim nad sto upravnih poslopij, 166 šolskih poslopij, 957 mostov, 155 ljudskih kopališč itd. Pomisliti pa je treba, da je Romunija dogetovala vse to sredi vojne, ki odloča o njeni nacionalni bodočnosti. Romunski tisk je ob tej priliki ugotovil, da se je zahvaliti zunanjepolitični orientaciji vlade in vojaškim činom na fronti, da je Romunija dobila vrtni dve od Sovjetije ugrabljeni pokrajini, mimo tega pa je bila za Romunijo odpravljena nevarnost iz vzhoda. Romunija se ima po izvajanih lista »Currentule« zahvaliti akcijam maršala Antonesca, da je danes zopet čuvarka civilizacije ob vzhodnih vratih Evrope.

Tudi Sirija se otepa židovskih državljanov. Sirijska vlada je izdala naredbo, ki pravi, da morajo tujci, ki bi si hoteli pridobiti sirijsko državljanstvo, dokazati petletno neprekinjeno bivanje v deželi. Sirijska vlada hoče na ta način preprečiti dotok židovskih naseljencev iz Palestine.

Vojni stroški sovražnega tabora. Ameriški list »Wallstreet Journal« je izračunal, da stane vojna »zavezniške narode« fantastično vsoto 354 milijard dolarjev. 136 milijard odpade na Sovjetsko Unijo, 125 milijard pa na Zedinjene države Severne Amerike. Vojni stroški Anglije znašajo doslej 66 milijard dolarjev. Anglijo, Ameriko in Sovjetijo stane vojna v sedanjem razdobju dnevno 400 milijonov dolarjev.

Borba boljševizmu do končne zmage. Bukareštanski »Timpul« je zavzel stališče k angleški izjavi, da je pričel sedaj »naskok na evropsko trdnjavo«. List piše, da bodo Nemčija in njeni zavezniki nadaljevali borbo proti boljševizmu do končne zmage. Odločitev v tej vojni — tako piše romunski list — ne bo padla na mostiščih evropskih obal, temveč samo v udaru velikih sovražnih armad na celine.

Ameriški delavci si želijo lastno stranko. V opazovanja angleškega tednika »New Leader« je sklepati, da si ameriško delavstvo želi vedno bolj in bolj svojo lastno politično stranko »vsa boj proti obema strankama kapitalizma« — demokrat in republikanec. Pred kratkim so prišli v Detroit odposlanci iz vseh delov Zedinjenih držav ter so sklenili ustanovitev neodvisne delavske stranke. V mestu New Jersey pa so se zbrali zastopniki kakih tristo tisoč članov strokovnih komisij. Sestavili so odbor, ki bo sklepal o ustanovitvi politične delavske stranke.

Zavezniki med seboj. Pred kratkim je vojaški sodrnik lista »New York Times«, neki Baldwin, zapisal trditve, da je Sovjetija odklonila ureditev angleških in ameriških vojaških operacij v Črnem morju. To je napotilo sovjetskega Generalmajorja Galaktionova, da je v enem izmed moskovskih listov povdnil med drugim tudi to, da je Moskva že opetovano vabila Angleže in Amerikance, naj pošljejo čete in letalske sile v Sovjetsko Unijo. Galaktionov piše dobesedno: »Zaveznikom nikdar ni bilo do tega, da bi sprejeli sovjetske predloge. V Sovjetski Uniji ni človeka, ki bi bil nasprotoval nastopu Angležev in Amerikancev na naši fronti, toda njim se ni nikdar mudilo. Izjemo je tvorila leta 1941 mala skupina angleških letalcev«. Generalmajor Galaktionov se končno roga anglo-ameriški trditvi, »da je Sovjetija vzdrževala svoj odpor vse do danes samo s pomočjo pošiljk zavezniškega vojnega materiala in s pomočjo zavezniškega vojnega delovanja na zapaduh«.

Na Danskem vlada mir. Kakor poročajo iz Kodanja, pokazuje delovalno dansko prebivalstvo trezno držanje. Mir in red ni bil nikjer kaljen po proglasitvi izjemnega stanja. London in Moskva sta zastonj pričakovali, da bo dansko delavstvo s stavkami ali pa celo z generalnim štrajkom motilo normalni tok produkcije. Sovražni tabor je glede Danske pokazal s svojo agitacijo obenem tudi vso svojo onemoglost. Najboljša karakterizacija položaja je dejstvo, da sodelujejo vsa danska upravna oblastva nemoteno z nemškimi vojaškimi oblastmi. To je omogočilo tudi celo vrsto olajšav v izjemnem stanju. Danski tisk izhaja nemoteno. Listi se bavijo s položajem in podpirajo resnost tega časa tudi za Dansko. Oblastva in listi tolažijo prebivalstvu praktično določila izjemnega stanja. Trezni elementi danskega naroda tvorijo veliko večino in dajejo tudi obilje čestni sliki tako v Kodanju kakor tudi v pokrajinskih notranjosti. Anglo-sovjetska agitacija je torej doživela z Dansko veliko blamažo. Izkazalo se je, da je bila Nemčija hitrejša v svojih ukrepih, ki so izzvali znatno pomirjenje v tej nordijski državi.

Ledeni molk v Moskvi glede Italije. Zastopnik japonske agencije Domei v Moskvi ugotavlja, da molči ves sovjetski tisk v očigled vojaških dogodkov v Italiji. Tudi izkrcanje angleških čet v Kalabriji ni prebilo ledu sovjetskega molka. Sovjetski časopis »Vojna in delovni razred« zahteva temu nasproti takojšnjo ustanovitev »druge fronte« in zatrjuje, da bi sicer utečnila pritrditev vojske v silno krizo, ker so Nemci še vedno v stanju, koncentrirati svoje glavne sile na vzhodni fronti.

Amerika ne more pomagati Evropi!

Značilno priznanje ameriškega gospodarstvenika - Z besedami, dolarji in policijo Amerika ne more garantirati novega svetovnega reda

Največja utvara kot posledica ameriške agitacije je bila zelo razširjena predstava o čudežnem bogastvu Zedinjenih držav, ki naj bi odpravilo skrb po vsem svetu. To utvaro so razpršila dejstva, ki govorijo o prehranjevalnih in drugih gospodarskih težavah Rooseveltovega carstva. Nedavno se je povrnil znani ameriški gospodarstvenik Henry Taylor iz študijskega potovanja iz Anglije, Afrike, Palestine, Sirije in Turčije. Ugle dni politik je moral po svojem prihodu priznati, da izgledajo svetovni problemi povsem drugače, ako se jih študira in opazuje iz neposredne bližine. Taylor je vzbudil v Ameriki pravo senzacijo, ko je ugotovil v časopisu »Readers Digest« sledeče: »Evropskih problemov ne moremo rešiti. Evropejci morajo sami reševati svojo usodo.« Taylor gre pa še dalje in pravi sledeče: »Naši kovači načrtov gredo zares daleč, če skušajo za rešitev svetovnih vprašanj izdelati šablone, medtem, ko se nahajajo naša mesta v najbolj žalostnem stanju svoje zgodovine. To delajo v času, ko pretresajo tako bogata področja kakor so Boston, Detroit in Filadelfija, kljub polni zaposlitvi najtežje finančne krize. Ameriški socialni teoretiki, ki se bavijo z dogodki v drugih deželah, povzročajo v inozemstvu samo vznemirjenje in daljnosežne konfuzije. Njihova norost se zoperstavlja vsaki rešitvi, ki bi jo zavezniki lahko našli v lastnih deželah za svoje lastne probleme. Kredit in kri naših državljanov izdajajo za izdelovanje trdokopitnih šablon za nek boljši ameriški svetovni red, kakor so svojčas spremenili »New Deal« v narodni škandal. Može, ki so se doma pregrešili proti vsem načelom pameti na ta način, da so uporabljali javni denar za nakupovanje voliv-

cev ter za mazanje politične mašinerije, bi radi ustvarili gospodarski čudež na vsej svetovni obli.

Zdi se, da je Taylor spoznal podtalno delovanje Rooseveltove židovske kliše in nje stremjenje po svetovnem gospodstvu. V tem spoznanju piše: »So meje, kjer odpoveduje naše državno vodstvo. Dotle so te meje za naš narod še znane. To mejo pa prekoračimo v trenutku, ko obremenjujemo naš narod z astronomskimi bremenmi vsega sveta. So stvari, ki jih mi, Amerikanci, svetu ne moremo dati. Te stvari so: 1. Svoboda govora, 2. svoboda veroizpovedi, 3. osvoboditev od bede, 4. osvoboditev od strahu. Kdor bi hotel univerzalno izsiliti ves načrt teh štirih svoboščin, bi storil veliko neumnost. To nima prav nič več opravka z idealizmom, to je prazno politično blebetanje, ki ga je inozemstvo že davno spoznalo in kot takega tudi vrednotilo. Gradnjo tega gradu na pesku pa proglašamo točno v trenutku, ko bi morale Zedinjene države v svojem najvišjem stremljenju nuditi narodom zaupanje v tisto, kar govorimo in kar nameravamo. Brezmejni načrti vizionarnih obljub ojačujejo samo še možnost, da se bo naš narod zelo hitro desinteresiral na vseh pojavih, ki se dogajajo dvanaest milj izven teritorija Zedinjenih držav. Tedaj si bo točno, kakor v zadnji vojni, opral svoje nedolžne roke. Če bodo naši voditelji nadaljevali svoj politični kurz, bomo mi, Amerikanci, predstavniki svetovne polomije. Naši prijatelji bodo postali naši sovražniki. Neumno bi bilo misliti, da moremo tamčiti svetovni red z besedami, dolarjem in policijsko silo. Edini rezultat te politike bo grozno obubožanje ameriškega naroda«.

vtisnile Evropi nov obraz. Spričo šanse, ki jim je bila dala nekoč zgodovina, pa so sramotno odpovedali. Takim nasprotnikom se Evropa ne sme nikdar več podrediti.

Ko so se nekoč znašli nacionalsocialisti, so vzeli nase največjo osebno odpoved. Za seboj so požgali mostove v prepričanju, da more biti le tako dejanje predpogoj velikega boja za Nemčijo. Danes se lahko reče, da je ves nemški narod požgal za seboj mostove. Nemški narod nima nobene izbire, nego samo pot, ki vodi v borbo. Če koraka 80 milijonov po tej poti, bodo tudi zmagali.

Celih 150 let še traja proces vrenja vseh evropskih narodov. Krik po socialni pravičnosti ni utihnil, toda milijoni so bili ogoščeni za svojo usodo. Zgodovinska zahteva o socialni pravičnosti je tudi danes naša zahteva in mi niti ne mislimo v tej veliki vojni, še manj pa za zmago, pozabiti na to zahtevo. Usoda je izročila socialno gibanje goljufivim židom. To je tračika evropskih narodov. V kilc po socialni pravičnosti so židje vpleli še neko drugo zahtevo: zahtevo po internacionalizmu. Iz tega je nastala mešanica, s katero se nacionalno misleč Nemec ni mogel sprijazniti. Ideja nacionalsocialistične Nemčije je bila nova misel, ki je bila plodovito vcepljena evropskim narodom. Tudi radi tega nam je bila vojna napovedana. Strah pred ozdravljenjem sveta, je bil povod za vojno Amerikancev in Angležev proti Nemčiji. Simbol za trditve, da nacionalsocialistični svetovni nazor ni nikakoli blebda teorija, temveč praktično dejanje, tvori nemški Arbeitsdienst.

Bilo je dobro — tako je poudaril minister Rosenberg —, da smo poklicali del naše mladine iz zabavišč ter ji stisnili v roke lopato. Nobena škoda tudi ni, če stoje raznežni sinovi svojih preveč skrbnih mater v Arbeitsdienst-u. Tam je marsikateri izmed njih zopet spoznal idejo praktičnega delovnega tovarštva. Drug simbol je Viteški križ, ki ga je v prejšnjih letih sprejel samo častnik. Danes se ga podeljuje tudi pripristemu vojaku.

Reichsleiter Rosenberg se je bavil v svojih izjavah nato z vprašanjem židovstva, s katerim se bavijo narodi Evrope že dvatisoč let. Tega vprašanja niso mogli rešiti, čeprav je problem židovstva stopil v zgodovini Evrope več kot enkrat pred oči svetovne javnosti, zahtevajoč svojo rešitev. Židovstvo se je vedno znova ukoristilo s stanjem neke vrste obolevosti. Bilo je že mnogo preganjanj židovstva, toda vedno so bila le regionalne narave. Emancipacija židovstva se je nekoč izvršila pod geslom humanitete. Ta »humaniteta« je povzročila v teku 150 let onesnaženje evropskega gospodarstva ter obrabljenje politike in kulture. Nacionalizem se je postavil na stališče, da je izločitev židovstva socialna in nacionalna potreba, obenem pa tudi kos humanitete. Vseskozi človeško je namreč, ako se gobavca očisti njegove gobavosti.

Da Amerikanci, s katerimi imamo danes opravka, nimajo niti najmanjšega pojma o tem, kaj je kultura, je spoznal med tem že poslednji Nemec. Govornik je bil v nekaterih malih alžalskih mestih, v katerih se je trudil župan vzdržati gledališče ali opero. Zedinjene države s 130 milijoni ljudi pa imajo samo eno edino opero in še to vzdržujejo veržniki. In kaj takega — je dejal govornik ob burnem smehu poslušalcev — hoče Evropa »odučevati«, da bo nekoč »ameriške epohas« prinesla staremu in »ognilemu kontinentu kulturo«. Če pošiljajo nasprotniki svoje bombnike nad Nemčijo ter uničujejo nenadomestljive kulturne spomenike, je to strašno znamenje naše dobe. Obenem pa to obvezuje vse Nemce do sovražstva.

Svoja izvajanja je končal Reichsleiter Rosenberg s sledečimi besedami: »Niti trenutek ne mislimo na to, da bi postali slabotni. Ravno nasprotno: prepričani smo, da če usoda namenila našemu narodu to težko borbo. Mislimo tega Reich-a pojmuje sleherni Nemec in prišel bo dan, ko bo ta mislija izvršena«.

Državno ministristvo za Češko in Moravsko. Führer je z odlokom z dne 20. avgusta imenoval nemškimi državnimi ministrom za Češko in Moravsko ff-Obergruppenführer-ja Karl Hermann Frank-a s sedežem v Pragi ter odredil ustanovitev nemškega državnega ministristva za Češko in Moravsko. Nemški državni minister za Češko in Moravsko vodi vladne posle, medtem ko je Reichsprotektor zastopnik Führer-ja v svojstvu državnega poglavarja.

Usoda je Nemčiji namenila to težko borbo

„Veliko carstvo se rodi samo iz največjih bojev“ — Velik govor ministra Rosenberga v Strassburgu

Iz Strassburg-a poročajo: Povodom otvoritve takozvanega Gauschulungsburg-a v Strassburg-u se je vršilo v starodavnem mestu veliko zborovanje. Glavni govornik je bil Reichsleiter in Reichsminister Alfred Rosenberg.

V prisotnosti Gauleiter-ja, Robert Wagner-ja in večstotoglavne množice, je poudaril Reichsleiter Rosenberg ob pričetku svojih izjav najizogibnost

usode, ki je v zgodovini namenjena narodom. Velik čas in velik Reich se nikdar ne porajata v mirnih časih, temveč vedno le v časih največjih borb. Naši generaciji je bila borba diktirana. V sovražnem taboru — tako je dejal Reichsleiter Rosenberg — se je znašel ves kompleks židovstva, kapitalizma in boljševizma. To so tiste sile, ki so že nekoč obljubljale, da bodo

svoji zahtevi, da potrebuje čim preje najmodernejšega orožja in da je treba skrbeti za to, da se čim prej odpre promet iz Burme na Kitajsko po omenjeni cesti.

Kominterni diktira v Zedinjenih državah. V zadnjem času je narasel val komunistične agitacije v Zedinjenih državah. To je ugotovil zlasti novinar Eugen Lyons v listu »American Mercury«. Boljševiki se poslužujejo v Zedinjenih državah predvsem Daviesove knjige »Moskovska mislija« in pa filma, ki ga je po tej knjigi ustvaril žid Warner. Mnogo je pripomogla tudi Wendel Willkie-jeva knjiga »Svet« skupno z moskovsko številko časopisa »Life«. Komunisti postopajo v svoji agitaciji v Zedinjenih državah izredno pretkano. Da bi olajšali svojo agitacijo za komunistične cilje, propagirajo na zunanji svojo bojno zvezo z ameriškim demokrati v svrhu ponovne izvolitve prezidenta Roosevelta. Te dni so demonstrirali komunisti pred založbo lista »New York World Telegram«, kar je častnikar Westbrook Pegler, ki je znan kot nasprotnik boljševikov, opozoril na škrljenje komunističnega upliva v strokovni organizaciji mornarjev. Skupina komunističnih demonstrantov je vdrla v uredništvo ter je zahtevala takojšnji odpust Westbrook Pegler-ja, sicer da bodo komunisti navili še druge strune. Westbrook Pegler je naslednjega dne zapisal v svojem listu, da so »mornarji, ki so se udeležili tega pohoda, prišli iz Sovjetije v Zedinjene države zgolj kot komunistični agitatorji«. Ves dogodek dokazuje pravilnost Pegler-jeve trditve, da je bil razpust Kominterni je navidezna gesta diktatorja v Kremlju. Zedinjene države, ki so se vrgle v naročje Moskve po lastni volji, izdajajo sedaj še tisto, kar je hotel svoječasno izraziti Čičerin, ko je dejal: »Kar je za Anglijo njeno brodogradnjo, je za nas Kominternac«.

Je in ostane nasprotnik Nahas paše. Te dni so egiptovske oblasti izpustile iz zapora bivšega ministrskega predsednika Ali Maher pašo. Čim je bil svoboden, je izjavil v nekem listu, da internacija nikakor ni spremenila njegovega političnega mišljenja. Prej kot slej ostane nasprotnik politike sedanjega ministrskega predsednika Nahas paše, ki je znan za govornika Anglije.

Velika turška narodna skupščina se je sestala v četrtek, dne 9. septembra v Ankari k rednemu zasedanju.

Gospodarske težave v Maroku. Kakor je izjavil general Puaux kot generalni rezident francoskega Maroka, se v njegovi deželi množe gospodarske težave. Slaba žetev, pomanjkanje transportnih sredstev in električnega toka so vzroki teh težav. Tako, da je pričakovati novih omejitvev.

Lord Mountbatten in maršal Čangkašek se ne moreta redniti. Angleški list »Manchester Guardian« piše, da se bosta morala lord Mountbatten kot vrhovni poveljnik angleških sil v Indiji in maršal Čangkašek sporazumeti glede Burme. V anglo-indijskem generalnem štabu so namreč zastopniki smeri, ki zahteva amfibijske napade na obale Burme, Malaje in Sumatre. Zastopniki te smeri pravijo, da se Japonci lažje branijo v hribovju Burme, dočim bi napadi na omenjene obale vezali veliko japonskih odredov. Čas in vpostava čet govorita torej proti zavojevanju takozvane burmeške ceste, kakor jo zahteva maršal Čangkašek. V najboljšem letnem času — januarju — spravijo namreč po burmeški cesti komaj 20.000 ton vojnega materiala na mesec in Burme v notranjo Kitajsko. Pa tudi tedaj, ako bi se dalo po tej cesti transportirati 60.000 ton, to ne bi zadostovalo za izdatno oborožitev Kitajske. Temu nasproti pa vztraja maršal Čangkašek pri

V službi velike nemške bodočnosti

Tudi Ortsgruppe Windischleistriz, Brunnndorf, Arndorf, Friedau in Oberpulsgau so dobile zastave v znak priznanja za njihovo delo — Novi dokazi volje in zvestobe spodnještajerskega prebivalstva

Am Schießstand in Oberpulsgau.

V zadnjih številkah našega lista smo opisali celo vrsto prireditvev, ki so se vrstile ob predaji zastav odlikovanim Ortsgruppam na Spodnjem Stajerskem. Tak velik dan je doživelo staro nemško mesto Windischleistriz dne 4. in 5. avgusta. Poročilo, ki ga je podal Ortsgruppenführer Neuhold, je bilo verna slika ustvarjanja in teku zadnjih dveh let S svojimi vaškimi popoldnevi, gledališkimi predstavami, koncerti, majniškimi proslavami, prireditvami za zimsko pomoč, z delom urada Frauen, s pevskimi, gledališkimi in zlasti plesnimi prireditvami je mesto Windischleistriz pokazalo, da se je sijajno vživelo v nov duh nemške skupnosti. Ortsgruppe Windischleistriz je darovala doslej za zimsko vojno pomoč in za Nemški Rdeči križ 142 tisoč RM. Tudi delo mladine in jačanje obrambne sposobnosti sta dokaz, da je Windischleistriz v polnem pohodu v nemško bodočnost. Kreisführer Doboczky se je zahvalil Ortsgruppenführer-ju Neuhold-u in tudi v vojski služočemu tovarišu Gebauer-ju, ki je položil fundament vsega dela.

Udeleženci in častni gostje so si nato ogledali razstavo, ki je pokazala plodove obrtne, industrijske in kmetijske pridnosti prebivalcev lepega mesta. S svojimi izdelki so se zlasti postavile tvrdke Stiiger (oljarna), Zugmayer & Gruber (bakreni izdelki), gozdarska uprava posestev grofa Attemsa, nova tvornica perila Kraft & Co. itd. Velik interes so zbudili poskusi, ki jih je v teku več let napravil Ortsbauernführer Friedrich Mally z nasadom krompirja brez gomoljev in samo s cimo ali poganjki. Zanimanje je vzbudila nadalje zastava, nemškega telovadnega društva iz leta 1886, prav tako pa tudi vzorno sestavljena vaška knjiga, ki izpričuje nemško zgodovino lepega mesta.

Zvečer je bil v dvorani hranilnice ljudski koncert V okviru koncerta je zapela gospa Prasch-Formacher ob velikem odobravanju celo vrsto ljudskih pesmi V nedeljo je bilo veliko ljudsko zborovanje z izročitvijo zastave Ortsgruppi. Častni gostje so bili odposlanci Ortsgrupp Hartberg in Pöllau. Govoril je v imenu Bundesführer-ja Führungsamtsleiter Pq Tremel V svojem govoru je poudaril, da nas celokupni položaj Reicha — gledan z vojaškega in gospodarskega vidika — lahko navdaja z najboljšimi upi Mirno lahko gledamo v bodočnost, kajti naš prehranjevalni položaj je zavarovan in tako nam preostane ukrajinska žetev kot rezerva So pa še vedno ljudje, ki stoje ob strani. Te ljudi — tako je dejal Pq Tremel — si bomo zapomnili. Naša zahvala pa velja vsem tistim, ki so verno sodelovali. Velikostno zborovanje je končalo s slovesno izročitvijo zastave, ki obvezuje k novemu delu vse prebivalce lepega mesta.

Aufnahmen: Weißensteiner

V nedeljo, dne 5. avgusta, je dobila Ortsgruppe Brunnndorf kot sedma v Kreis-u Marburg-Land svojo zastavo, ki jo je v Bundesführer-jevem imenu izročil Bundesamtsleiter Pq Hackel v znak vidnega priznanja za storjeno delo. Velik Führerappell se je vršil že v soboto v domu Ortsgruppe. Tudi poročilo, ki ga je podal Ortsgruppenführer Scheweeder, je bilo lep dokaz uspešnega in vzornega delovanja vseh činiteljev v Ortsgruppi. V izredno markantnem govoru je nato orisal Kreisführer Knaus glavne lastnosti nemškega človeka, čegar glavna poteza je in ostane neusahljiva delavnost na vseh področjih življenja. Več storiti kot je dolžan — to je samo ob sebi razumljiva zahteva, ki jo izpolnjuje danes vsak Nemec. To je pokazala tudi Ortsgruppe Brunnndorf, čije delo se zrcali v ponosnem poročilu Ortsgruppenführer-ja. Lepo sliko dela, ki ga je opravila Ortsgruppe Brunnndorf, je nudila vsestransko okusna razstava v dekliški šoli. Slike in grafikon so pokazali napredek na vseh delovnih področjih ter bogato izbiro mnogostranskega ženskega dela. Udeleženci so občudovali tudi obrtne izdelke, nadalje izdelke delavnice Državnih železnic ter kmetijstva.

V soboto popoldan so se vršile sportne prireditve na igrišču Rapida in veslaške tekme Wehrmannschaft-a. Ob 20. uri je bil pester večer z bogatim programom.

V nedeljo zjutraj je položil na pokopališču Ortsgruppenführer Scheweeder venec v počaščenje padlih, ki se jih je spomnil v prilagodnem govoru. Tudi jutranja proslava na sportnem igrišču je bila zelo dobro obiskana. Slavnostni govor je imel Pq Wolffhardt Veliko ljudsko zborovanje je pričelo ob 10 uri. Kot zastopnik Bundesführer-ja je govoril Bundesamtsleiter Pq Hackel, ki je po poročilu in po prihodnem govoru svečano izročil Ortsgruppenführer-ju zastavo, s katero je bila počaščena Ortsgruppe Brunnndorf. Ko so nesli po pozdravu Führer-ja in po himnah zastavo iz dvorane, so jo pozdravili vsi udeleženci s tiho prisego, da bodo ohranili tej zastavi zvestobo v življenju in smrti Ortsgruppenappell so končali z veliko ljudsko veselico, ki je združila prebivalce lepega Brunnndorf-a v prijetni povezanosti.

Prav tako ponosno je bilo poročilo, ki ga je podal v Arndorf-u (Kreis Cilli) o priliki velikega Führerappell-a Ortsgruppenführer Pq Lödler. Uvodoma je omenil, da so bile za časa svetovne vojne v Arndorf-u formacije slavnega Regiment-a št. 87, ki se je boril zvesto in junaško za nedeljivo Stajersko. Kakor je razvidno iz poročila, je bil razvoj Ortsgruppe vseskozi uspešen. Prebivalstvo se je hitro oživilo v obnovitveni program organizacije Steirischer Heimatbund ter sodeluje pridno na vseh področjih. Po poročilu o storitvah

Die Fahnenabordnung in Windischleistriz.

je govoril zbranim uradnim predstavnikom nacionalpolitični referent zveznega vodstva Pq. dr. Helmut Carstanjen, ki je podal nazoren oris spodnještajerske zgodovine in tisočletne pripadnosti Spodnještajerske k Reich-u.

Za delavstvo keramične industrije in premogovnega rudnika je igrala gledališka družina Arndorf veselo igrano »Jesus, der Storch«. Gledalci so prišli v veseljem raznoličenju na svoj račun. Pravo ogledalo delovanja Ortsgruppe, vzpona kmetijstva in produkcije, obrti ter industrije je podala izredno lepo aranžirana razstava. Dekleta so pela veselo štajerske pesmi, posebno pester pa je bil večer z glasbo in plesom, ki ga je aranžirala tovarišica Herta Langer. Veliko pritrjevanja so vzbudila dekleta s plesom »Sonderburger Doppelakter«. Ugajale so tudi pesmi, ki jih je pela tovarišica Kowat. Večer je bil nov dokaz, koliko sil še spi v narodu in kako jih je možno dvigniti potom blagodejnega dela ljudsko-kulturne skupnosti. Ganljiva je bila tudi jutranja proslava v častnem logu, namenjena padlim tovarišem iz Ortsgruppe. V okviru velikega ljudskega zborovanja je Kreisführer Dorfmeister izročil zastavo zaslužni Ortsgruppi v Bundesführer-jevem imenu. Z navdušenjem so odpeli zborovalci obe nemški himni kot zaključek izredno uspelega Ortsgruppenappell-a. V okviru te lepe prireditve so se spomnili tudi ranjenih vojakov v laceretu Neu-Cilli. Zene in dekleta so izročila vojakom mnogo slastič, ki so jih pripravile v domačem in skupnem delu.

Svoj častni dan je doživelo preteklo nedeljo lepo mestce Friedau. Že na predvečer so pokazala kulturna združenja svoje znanje. Pevske in plesne skupine, godalni orkester in godba na pihala so v pestrem programu pokazali višino in uravnovešenost svojih storitev. Agilna gledališka družina je z enodejanko »Das verflixte Testament« žela zasluženo priznanje. V soboto se je vršil tudi Führerappell. V središču zanimanja je bilo Ortsgruppenführer-jevo poslovno poročilo, ki mu je sledil govor Kreisführer-ja in Landrat-a Pq. Bauer-ja. Vznova razstava je pokazala delo imenovane Ortsgruppe v zadnjih dveh letih. Zares, ogromno je bilo dela, ki sta ga na čelu svojih sodelavcev vršila Ortsgruppenführer Pq. Winter in župan Pq. Gärtner. Ortsgruppe Friedau je pokazala toliko aktivnosti in toliko načrtnega storitvenega stremljenja, da jo pač zamore prekositi le redko katera druga krajevna skupina. Ortsgruppe Friedau, ki šteje nekaj nad 3400 članov, je dala doslej za WHW in DRK 205.000 Reichsmark. Pomisliti pa je treba, da prekašajo številke iz leta 1942/43. številke leta 1941/42 skoraj za polovico. Zelo nazorna je bila tudi razstava urada Frauen. Tu je žensktvo razstavilo nešteto stvari, ki so

Kralj Boris počiva v samostanu Rila

Zadnja pot velikega bolgarskega carja

V noči od sobote na nedeljo, dne 5. t. m., so zaprli v Sofiji vrata katedrale svetega Aleksandra Nevskega, da bi izvršili zadnje priprave za veliko službo božjo pred krsto blagopokojnega kralja Borisa III. Na tisoče ljudi je stalo pred ogromno katedralo. Ni jim bilo dano, da bi videli še svojega mrtvega kralja ter ga pokopili. Ranega jutra v nedeljo, se je zbralo okrog katedrale več stotisoč Bolgarov, ki so prišli od blizu in daleč, da bi prisostvovali pogrebni svečanostim. Ob devetih so nesli skozi špalirje bolgarske vojske slavne zastave v cerkev. Pred katedralo so bile postavljene častne formacije kraljeve garde, častni bataljon nemške vojske in častna kompanija italijanske vojske. Kmalu po deveti uri so prispeli faini gostje z voditelji inozemskih delegacij. Führer-ja je zastopal Grobšadmiral Räder. V njegovem spremstvu so se nahajali Generalfeldmarschall Keitel, državni tajnik von Steengracht, veleposlanik grof von der Schullenburg, Generaloberst Löhr, Generaloberst Lindemann, Admiral

Fricka, //Obergruppenführer in General der Waffen-// Wünnenberg, poslanik Beckerle, poslanik Altenburg in Landesgruppenleiter za Bolgarijo, dr. Drexel. Sledile so delegacije Italije, Japonske, Romunije, Madžarske, Hrvaške, Finske, Turčije, Francije in Švedske. Kot zadnji so prispeli člani bolgarske vlade z ministrskim predsednikom Filovom na čelu. Grobšadmiral Räder je že v soboto v Führer-jevem imenu slovesno položil prekrasen venec v nemških barvah pred kraljevo krsto. Ob deveti uri petnajst minut so pričela pogrebne ceremonije. Enajst metropolitov bolgarske pravoslavne cerkve se je postavilo pred kraljevo krsto. Za njimi je stala duhovščina. Kraljev marmornati prestol v katedrali je bil v znak žalosti pokrit s črno. Kraljico vdovo Ivano je privedel princ Kiril, brat pokojnega kralja. Navzoči sta bili tudi sestra pokojnega kralja, princesa Evdoksija in Nadežda. Prav take tudi vojvoda Albrecht Württemberški, princesa Mafalda Hensenska in drugi odličniki. V imenu cerkve se je poslovil od pokojnega kralja vidinski metropolit Neofit. V svojem govoru je dejal, da obkokuje Bolgarija svojega velikega, vzornega in ljubljenega vladarja. Vsa Bolgarija se zaveda, da je izgubil narod s carjevo smrtjo del svoje duše. Metropolit je končal svoj govor z zaobljubo, da bo narod Bolgarije z isto zvestobo in vdanostjo služil mlademu carju Simeonu II. Nato je sledila slovesna blagoslovitev trupla, aker so zaprli krsto.

Krsto so odnesli iz katedrale vojni minister, notranji minister, podpredsednik sobranja, predsednik vrhovnega kasacijskega sodišča, štirje poslanci in dva generala bolgarske vojske. Pred cerkvijo so postavili krsto s kraljevim truplom na lafeto. V tem trenutku so prezentirale častne formacije svoje puške, med tem pa so kraljevo krsto pokrili s kraljevo zastavo. Godba kraljeve garde je tedaj odsvirala pretresljiv koral. Istečasno so naznanili ob gmenju topov zvonovi sofijskih cerkva, da je napočila zadnja pot kralja Borisa. Pred krsto je korakala vlada. Krsto je spremljala na obeh straneh visoka duhovščina. Lafeti s krsto je sledila kraljica-vdova s princem Kirilom in ostalimi člani kraljevskega doma. Sledile so inozemske delegacije z Grobšadmiralom Räderjem na čelu. Za njimi so korakale častne formacije bolgarske vojske, nemški častni bataljon ter italijanska častna četa. Sprevod je počasi krenil skozi glavne ulice prestolnice. Pred kraljevskim dvorom se je lafeta zaustavila za trenutek. Pred katedralo Sv. Nedelje in pred kolodvorom so škofje še enkrat blagoslovili krsto, ki jo je odpeljal vlak iz Sofije. Svoja zadnja počivališča si je izbral pokojni kralj v starodavnem pravoslavnem samostanu Rila.

Scherl-Bilderdienst-Autoflex.

König Boris von Bulgarien vor seinem Tode.

PBZ — Scherl-Autoflex

König Simeon II. von Bulgarien.
(auf diesem Bilde 4 Jahre alt)
und die Königin-Witwe Zana

Nemci v Srbiji

Srbski ministrski svet je nedavno obelodanil naredbo, ki ureja pravni položaj nemške narodne skupine v Srbiji na sličen način, kakor se je to že poprej zgodilo na Slovaškem, na Hrvaškem in v Romuniji. Nemško narodno skupino v Srbiji obsega o v smislu ministrske naredbe vsi Nemci, ki so rojeni in pristojni v Banatu celotnega v Srbiji, prav tako pa tudi vsi tisti, ki jih nemški Volksgruppenführer ali vodja nemške narodne skupine priznava kot nemške sonarodnjake. Nemška narodna skupina v Srbiji uživa v okviru splošnih državnih zakonov popolno svobodo izražanja na političnem, kulturnem, gospodarskem in socialnem področju. Ta skupina ima javnopravni značaj ter se uradno naziva: »Deutsche Volksgruppe in Banat und Serbien«. Nemško narodno skupino zastopa Volksgruppenführer s sedežem v Banatu (Beckerek). Volksgruppenführer imenuje svoje zastopnike po vseh občinah, okrajih in upravnih okrožjih Srbije in Banata. Člani nemške narodne skupine uživajo v vseh pogledih enakopravnost s pripadniki srbskega naroda. To se nanaša zlasti na izvrševanje javnih služb, sodelovanje v upravi, gospodarsko delovanje in pridobivanje premoženja in nepremičnin. Naredba jamči Nemcem pripadnost k nemški narodni skupini, izvrševanje nacionalsocialističnega svetovnega nazona in nemotene odnošaje do nemškega naroda. Nemška narodna skupina lahko ustanovi organizacije, urade in institucije v svrhu neovirane delovanja na političnem, gospodarskem, kulturnem in socialnem polju. Nemška narodna skupina je upravičena, tirjati od svojih članov posebni dolžnostni prispevek kot nekake davčine vseh v Srbiji in v Banatu živčih Nemcev. Nemška narodna skupina ima tudi svoje lastno disciplinsko sodstvo, ki se nanaša zgolj na njene člane.

Disciplinsko sodišče nemške narodne skupine v Srbiji izreka kazni kakor svarila, ukore, odvzem službe in izgube časti pred narodno skupino ter vzgojno taborišče do 15 dni. Kdor se ne bi pokoraval fundamentalnim naredbam Volksgruppenführer-ja, bo kaznovan v smislu tega sodstva ne samo z denarno kaznijo, temveč tudi tako, da bo moral v vzgojno taborišče za dobo do treh mesecev. Nemška narodna skupina lahko v smislu te ministrske naredbe ustanovi tudi lokalna disciplinska sodišča. Volksgruppenführer določa število teh sodišč in njih sedeže. On imenuje in razrešuje sodnike ter ureja sodno postopanje. Srbski ministrski svet je pooblastil nemškega Volksgruppenführer-ja, da izda za pripadnike nemške narodne skupine obvezne pravilnike in določila za izvedbo te naredbe. Pravilniki stopijo v veljavo z obelodanitvijo v uradnem listu vodstva nemške narodne skupine v Banatu in v Srbiji.

jih poslane zlasti ranjenim vojakom v lacerete in bolnišnice. Nad sto mož šturnov Wehrmannschaft-a mesta Friedau je bilo v uspešni vpostavi. Devet vojakov iz Ortsgruppe je darovalo svoje življenja na oltar domovine. Njim v spomin so v nedeljo zjutraj položili ob ganljivih besedah Ortsgruppenführer-ja prekrasni venec.

Tudi lovska razstava je vzbudila splošno zanimanje. Isto velja tudi za razstavo slik pokrajine in ljudskih tipov ter za razstavo obrtniških izdelkov.

Višek prireditve je bilo velezbiranje v kulturnem domu, kjer je Kreisleiter kot zastopnik Bundesführer-ja prikazal časovno dogajanja, obenem pa je ostro obrečunal z vsemi tistimi, ki se stoje ob strani. Slovesna izročitev zastave po njegovem govoru je bil čin simbolične moči.

Z načrtanim, neomahljivim, čilavim obnovitvenim delom si je priborila zastavo tudi vzorna Ortsgruppe Pilsen. Ortsgruppe Pilsen obsega na 32 kvadratnih kilometrih jedva 3000 prebivalcev. Zgodovinsko središče tvori graščina Oberpilsen, ki je bila zgrajena v dvanajstem stoletju. To graščino go razrešili kmetski puntarji l. 1635. Graščina, ki je bila dolgo časa v posesti grofa Dietrichstein-a, je bila leta 1730. na novo zgrajena. Kakor je bilo razvidno iz poročila, ki ga je podal Ortsgruppenführer Katz, so funkcionarji z županom Kappel-om (Pilsen) in Pototschnikom

(Pragerhof) tovariško in uspešno sodelovali. Ortsgruppe Pilsen izkazuje lepa darila za bolnišnice in lacerete, za WHW pa je darovala lepo vsoto 53.000 Reichsmark. Novo postavljeni godalni orkester in gledališka družina sta dokaz, da se zmorejo kulturna stremiljenja uveljaviti tudi v mali podeželski skupini, ako je priučena dobra volja.

Kreisleiter Doboczky je čestital Ortsgruppi k njenemu častnemu dnevu kot ploda dobrega tovarštva. V svojem govoru je poudaril, da je sleherni človek dandana obremenjen s delom, tem večja pa je zato zahvala, ki gra častnim funkcionarjem vse do Blockheifer-jev za njihovo dodatno delo. Pri velezbiranju se bile zastopane tudi botrinske skupine Eggersdorf pri Graz-u pod vodstvom Ortsgruppenleiter-ja Schmatzka-a ter Ortsgruppe Eggenberg in Ortsgruppenleiter-jem Kleinrieg-om. V Bundesführer-jevem imenu je govoril nato vodja propagandnega urada v rveznem vodstvu Pg. Tutter. V navdušenem govoru je odgovoril na vprašanja, ki se porajajo iz dogajanja. Cesar sovražnik danes ne more doseči na vojaškem polju in potem gladovne blokade, hoče izsiliti z bombardiranjem žensk in dece v domovini. Sovražnika pa ne bo uspelo zrušiti domovino, kakor mu tudi ne bo uspelo razvneti joklenega brnika naših front. Svoja vznemljena hvaljanja je končal z besedami: »Z vero v nemški narod, v Führer-ja in veliko Nemčijo, bomo ohranili zastavi zvestobo do smrti«.

Hundert von Bomben und kein Erfolg

Kriegsbericht Dr. ERICH GRATHOFF

PK Als die Minuten des heißen Kampfes vorüber waren und der feindliche Bomberverband, der Rest der Bomber, Torpedoflugzeuge und Jäger, von deutschen Jägern erbarmungslos verfolgt, englandwärts flog, da war es der vierte Massenangriff gewesen, den die Männer dieser Vorpostenflottille von dem ihnen anvertrauten Geleite vor der holländischen Küste abgewehrt hatten. Auch diesmal war dem Gegner kein Erfolg beschieden gewesen, wieder waren die Bomben wirkungslos im Meer versackt, liefen ihre Torpedos dorthin, wo keine Schiffe, keine Dampfer waren. Ein weiteres Mal waren die Männer an den Geschützen und Maschinenwaffen Sieger geblieben. Nicht nur, daß sie ihr Geleit vollzählig und unbeschädigt ihrem Bestimmungshafen zuführten. Sechszwanzig Flugzeuge, meist viermotorige Bomber, haben die Männer dieser einen Flottille vom Himmel heruntergeholt, 26 Bomber in vier Wochen, auf vier hintereinanderliegenden Geleitschutzfahrten, deren jede einen Massenangriff abzuwehren hatte.

Vier dieser Massenangriffe, die immer nur Minuten dauern, und genau so schnell vorüber sind, wie sie aus heiterem Himmel gekommen sind! Aber in diesen Minuten ballt sich alles zu einem heißen, unerbittlichen Kampf um Sein oder Nichtsein zusammen. Das Aufheulen ihrer Motoren, wenn die Flugzeuge zum unvermeidlichen Tiefangriff ansetzen, das Pfeifen und Flattern der Bomben, die in schier endloser Zahl vom Himmel herunterschließen, das gierende Züngeln vieler Blasenbahnen tödlicher Torpedos, das lästige Geschwirre der flinken Jäger, die wie Moskitos um die Schiffe hasten und mit ihren Bordwaffen die Decks und Aufbauten ablegen. Dazwischen das helle Bersten detonierender Bomben, hohe gischende Wasserfontänen ringsumher. Und inmitten dieses Höllenlärms, dieser von allen Seiten hereinströmenden Gefahren steht das kleine Häuflein der Männer, die das ihnen anvertraute Gut mit der Selbstverständlichkeit des Soldaten verteidigen. Sie schießen, was die Magazine herhalten, lassen nicht mehr locker, was sie im Fadenkreuz haben, bis der Gegner mit qualmender Rauchfahne ächzend ins Wasser stürzt oder doch vor dem mörderischen Wall dieser Abwehr erschreckt abdreht und froh ist die Last seiner Bomben und Torpedos zwar wirkungslos, aber doch selbst einigermaßen unbeschädigt losgeworden zu sein. Da gibt es keine Pausen in diesem Kampf. Immer neue Feinde brausen heran. Schießen! Magazinwechsel! Schießen! Und wenn einer der Kameraden im Splittern berstender Bomben, im Hagel des Bordwaffenbeschusses zusammenbricht, dann steht sogleich ein anderer an seiner Stelle, genau so nah und verbissen, bis auch er vielleicht nicht weiter kann.

Aber keinen Augenblick lassen sie sich unterkriegen! Solange geschossen wird, solange noch Bomben fallen und der Gegner in Reichweite ist, sind sie dabei. So war es in den letzten Tagen des Mai gewesen, als sie aus dem Gewimmel von Bombern, Torpedo-Flugzeugen und Jägern, die immer wieder wie Habichte auf die Boote herabstießen, acht Flugzeuge herunterholten. Nur etliche Einschläge an ihren Geschützständen stellten sie dannach fest, die ihnen gegolten hatten. Wenige Tage später, auf der Rückfahrt, als sie wieder ein wertvolles Geleit längs der Deutschen Bucht führten, kamen die Briten in drei Wellen an. Da hatten sie sich schon für die Nacht vorbereitet, ihre Schlafstellen an den Geschützen bezogen, als ganz plötzlich etwa 80 Flugzeuge auf sie herabstürzten, ganz dicht über die Boote hinwegfegten und die Fülle ihrer Bomben und Torpedos über ihnen auslösten. Acht dieser viermotorigen »Möbelwagen« wurden heruntergeholt. Beim nächsten Mal waren es sogar neun Opfer, die um sie herum brennend und rauchend ins Wasser stürzten. Da hatten sie den feindlichen Verband schon an der Kinn ankommen sehen, hatten ihm das Feuer ihrer Abwehrwaffen schon auf große Entfernung entgegengeschickt und den wohlgeordneten Pulk schon mit den ersten Salven auseinandergerissen. Vertieft nah hatten diesmal die Einschläge der Bomben gesessen, an beiden Seiten und achterauss. Es war ein Glück gewesen, daß ein Brocken, der nur drei Meter neben die Bordwand ging, ein Blindgänger war. Märscharf waren die sieben Torpedos vorbeige-

Bilder aus dem Kriegsgeschehen

Männer vom Hinterkämpfungstrupp.

Der Kompanie gibt letzte Anweisungen an den Panzerbekämpfungstrupp; und dann ist es ran an den Feind. Schon so mancher Sowjetpanzer unterlag der Überlegenheit dieser Männer, die kühn und forsch ihre gestellten Aufgaben herangehen.

PK-Kriegsber. Richter (Atl — Sch).

Vor der HKL liegen geblieben.

Diese sowjetischen Panzer vom Muster 34 versuchten eine sichtlichen Durchbruch durch die deutsche HL im Raum von ...

PK-Kriegsber. Was (Sch).

Deutsche Schnellboote im Schwarm Meer in Marschfahrt.

PK-Kriegsber. Buysse (PBZ — Sch).

Von der großen Abwehrschlacht im Osten. In der Deckung eines Hanges ist die Fernsprechstelle eines Artilleriebeobachtungsstandes errichtet. Der Funker gibt die Meldungen, die er durch Fernsprecher von dem Beobachter erhält, durch Funk an den Artilleriegefechtsstand weiter.

Aufnahme: Kriegsber. Beckert (Wb.).

»Volle Deckung.«

Ein feindlicher Panzergraben ist soeben im Luft genommen worden. Während einer kurzen Ruhepause schlägt überraschend eine schwere Granate in den Graben. Es gibt noch keinen Ausfall, da die Grenadiere rechtzeitig Splitterlöcher gegraben und »vollständige Deckung« genommen haben.

Sprechendes Licht.

Modernste Technik findet bei der deutschen Wehrmacht Einsatz und Verwendung. Hier auf dem Bilde sieht man ein sprechendes Lichtgerät. Der Grenadier spricht die Meldung, die soeben ein Melder gebracht hat, in das Mikrophon, und das Lichtsprechgerät verwandelt die Worte in Strahlen, die in dem Fernempfangsgerät wieder zum Ton werden.

PK-Kriegsber. Nonnenmacher (Atl — Sch).

Generalfeldmarschall Richt- hofen besucht den Reichsbah- bauer einer Armee Kuban- Brücken.

Unser Bild zeigt den General- feldmarschall im Reich mit Generaloberst ...

Sammelplatz für abgeschossene Terrorbomber.

Während ihrer Terrorangriffe auf das Reichsgebiet erleiden die anglo-amerikanischen Bomberverbände schwere Verluste. — Auf den Sammelplätzen türmen sich die Trümmer der vernichteten Maschinen zu Bergen. Von hier aus werden die einzelnen Teile verschrottet oder einer weiteren Verwendung zugeführt.

PK-Kriegsberichter Biehler (Sch).

gangen, denen trotz der Hitze des Kampfes ausgewichen werden konnte. Gezählt wird ja nur der tatsächliche Erfolg. Das »Beinahe« und »Fast« gilt in solchen Gefechten nicht, und der Erfolg war wieder nur auf ihrer Seite.

Genau so war es auch beim letzten der vier Angriffe. Das war erst vor einigen Tagen. Da hatten die Briten und Amerikaner doppeltes Pech. Von einem Terrorangriff auf deutsches Gebiet waren sie von unseren Jägern abgedrängt worden, hatten dort schon viel Haare lassen müssen. Nun, auf dem Rückflug, griffen sie das deutsche Geleit an. Auch das bekam ihnen schlecht. Die Männer auf den kleinen Booten standen auf ihren Posten und legten einen dichten Feuerwall vor den Anflugsweg der Gegner. Die Briten stürzten sich in den Geschosshagel hinein und lösten mit einem Schlag ihre Bomben aus. Über hundert Bomben sausten in die Tiefe. Kein einziges der Schiffe wurde getroffen. Was erreicht wurde, war eine einzige, haushohe Wassersäule ungezählter Fontänen, lückenlos nebeneinander gereiht. Ein einziger, schäumender Wasserfall, ein endloser Teppich weiß wirbelnden Wassers.

Einen der Bomber sahen sie steil ins Meer stürzen. Der Rest, der so eindringlich die Wucht der deutschen Abwehrwaffen zu spüren bekam, und in die rettende Weite hastete, kann froh sein, dieser Hölle entronnen zu sein. Doch immer noch bleiben die deutschen Jäger an diesem Verband, als er an der Kinn außer Sichtweite kam.

Der General hängt das Gewehr über die Schulter

Von Kriegsberichterstatter Justus Ehrhardt

PK Jede Nacht sind die Spähtrupps da vorn im Niemandsland. Ein riesiges Kornfeld dehnt sich bis zu den sowjetischen Stellungen, davor Klee und noch ein Kornfeld. Die Trümmer einer abgestürzten Maschine liegen herum. Plötzlich zischen unsere Späher Schüsse um die Ohren, das Feuer wird erwidert, die feindlichen Späher ziehen sich zurück. Unübersehbar, geheimnisvoll, verschlossen dehnt sich das Kornfeld, drei Schritte entfernt kann der Gegner lauern. Hier kann er sich ungesehen anschleichen, bereitstellen und angreifen; von der Höhe aus hätte er dann weite Einsicht in unser Hinterland, könnte unsere Zufahrtsstraßen unter gezieltes Artilleriefeuer legen. Die Hauptkampflinie muß wenigstens tausend, vielleicht auch fünfzehnhundert Meter vorverlegt werden. Wo sollen die Stützpunkte liegen? Wie sollen die Gräben verlaufen? Karten sind Papier, man muß das Gelände kennen, wenn man es beurteilen will. Der General verläßt sich nicht allein auf Karten und Meldungen ...

Vor den Maulwurfsgräben der Sowjets

Der Wagen fährt beim Bataillonsgefechtsstand vor. Die beiden Regimentskommandeure melden, der eine trägt ein Pflaster unter dem Auge, heute nacht ist vor seinen Stellungen ein starker feindlicher Stoßtrupps blutig abgewiesen worden, ein Splitter verletzte den Oberst im Gesicht. Hat nichts zu sagen, der Kopf ist noch dran, der Oberst ist nicht unterzukriegen. Der General hängt das Gewehr über die Schulter, steckt Patronen in die Tasche, die beiden Regimentskommandeure und zwei Bataillonsführer nehmen ihre Maschinenpistolen. Der Himmel hat sich im Osten violett, grün und rot verfärbt, eine dicke, blauschwarze Gewitterwolke treibt wuchtig und drängend heran. Es geht an der Granatwerferstellung vorbei. Vor dem Graben übernimmt der junge Leutnant die Führung durch die Minensperre. Rechts und links prasselt ab und zu ein MG-Feuerstoß, ruhelos atmet und bewegt sich die mit Spannung geladene Front.

Wir tapfen durch die Minensperre, dann über das offene, regennasse Feld. Schwer und süß quillt uns der Duft von überreifem Korn entgegen. Die Halme brechen und knistern unter unseren Schritten. Man horcht in das Knacken hinein. Weiter, fünfhundert Meter, tausend Meter, weiter. Da links liegen die metallisch glänzenden Teile der abgestürzten Maschine. Und jetzt kann man auch die Erdaufwürfe der sowjetischen Stellungen deutlich erkennen. Wir müssen uns jetzt vorsichtig bewegen, der Gegner darf nicht mißtrauisch gemacht werden. Da hinten sind unsere Stellungen. »Sie müssen also ihre Stützpunkte bis dorthin vorverlegen«, wendet sich der General an den Regimentskommandeur, dessen Abschnitt

GOSPODARSTVO

Žetev v Bolgariji in Romuniji

Pšenico, riž in večino ovsa so v Bolgariji posejati, spravili in zmlatili v zadnjih dneh avgusta. V višjih legah še stoji nekaj ovsa. Žetev je po kakovosti izvrstna. Žitne prideleke so spravili popolnoma suhe ter pod najugodnejšimi pogoji. Bolgarska vlada dolguje Nemčiji v zameno 35 tisoč ton pšenice in so teh 35 tisoč ton že pričeli odpravljati po železnici v Nemčijo.

Izgledi pri drugih pridelkih pa niso tako ugodni kakor glede žitnih posevkov. To velja zlasti za krompir, repo, stročnice, koruzo in eljate rastline. Tem kulturam je v zadnjih tednih precej škodovala suša. Pričakovati je dober povprečni pridelek.

Vlada nadaljuje neprestano ukrepe, ki naj služijo povečanju kmetijske produkcije. Ne oziraje se na melioracijska dela, regulacije potokov, izsuševalna in namakalna dela, s katerimi naj bi se pridobila nova orna zemlja, se trudi kmetijsko ministrstvo dvigniti tudi pridelek na posameznih pleskvah. Največ važnosti pelagaja odgovorni činitelji na izbiro primernega semena, na prisilno razkuženje semenskega žita, na temeljito obdelavo zemlje ter na racionalno sejanje. Za to jesen so v vsej Bolgariji izbrali glede jesenske sejalne kampanje sto vasi kot vzgled vsem drugim vsem. Razumljivo je, da bo ta temeljitejša obdelava orne zemlje zahtevala v povečani meri uporabo kmetijskih strojev, razkuževalnih sredstev, umetnih gnojil itd.

Tobak kaže letos v Bolgariji zelo dobro. Mnogo pridelka bo pa bistveno odvisna od tega, ali bodo dobila tobačna polja v prihodnjih tednih dovolj dežja. Tobak lanske letine še ni dokončno prodan. Nakupovalci so skoro vse razpoložljive količine tobaka angažirali, dokončna izvozna cena pa še uradno ni določena. Kmetijska in združena banka je načelno sklenila, da bo ponudila pridelovalcem tobaka v južni Bolgariji, Traciji in Makedoniji posojila, ki bodo v posameznih skajih lahko znašali do enega milijona levov. Na ta način hočejo doseči, da bodo pridelovalci razširili svoje tobačne nasade, ker je povpraševanje po tobaku iz inozemstva izredno veliko. Na pridelovanju tobaka pa je zlasti zainteresirana vlada, ker prinaša izvoz tobaka bogate devize.

Poročila iz Romunije pravijo, da je pridelek orehov v Romuniji letos izredno dober. Iste velja tudi za slive, dočim je pridelek jabolk in hrušk

sich drüben anlehnt. Erhebliche Verbesserungen der Sicht, des Schussfeldes. Und hier müßte man die Stellungen bis zu diesem Punkt vorziehen. Dort vier, fünf Stützpunkte, dazwischen die Gräben. Der General zeigt mit der Hand, die Stelle wird markiert. Heute abend werden starke Sicherungen hier vorgelegt, damit uns der Feind nicht zuvorkommen kann. Die Pioniere räumen eine breite Gasse durch die Minensperre, morgen abend in der Dunkelheit gehen die Kompanien vor, heben Stützpunkte aus, alle verfügbaren Kräfte werden zum Schanzen eingesetzt. Die Pioniere verdrahten sofort. Artilleriebeobachter liegen mit vorn, um das Feuer sofort leiten zu können, falls der Feind angreift.

Spaten klirren im Niemandsland

Eine ausreichende infanteristische Sicherung geht ins Vorgelände. Alles ohne Geräusch, nichts darf zu sehen sein; auch nicht die ausgehobene Erde. Der General gibt klare Anweisungen. Die Kommandeure bringen ihre Vorschläge vor. Unter freiem Himmel, im Angesicht des Feindes wird der Verlauf und der Bau der neuen Hauptkampflinie in allen Einzelheiten festgelegt. Von rechts her hämmert wieder ein schnarrender Feuerstoß. Plötzlich stürzt ein prasselnder, rauschender Regen aus der schwarzen Wolke, ein Gewitter zieht über die Höhe. In das dumpfe Donnern hinein poltert ein Artillerieeinschlag.

Noch einmal vergleicht der General den Frontverlauf, der Regimentskommandeur geht durch das Getreidefeld nach links, er überprüft noch einmal die Schussfeldverbesserung seiner Stützpunkte. Dann ist alles klar. Wir tapen durch die tiefenden Felder zurück, dann durch die Minensperre und steigen über den Graben. Im Gefechtsstand kurze Besprechung mit dem Artilleriekommandeur und mit dem Führer der Pioniere über Feuerschutz, Sperrfeuer, Heranschaffen von Bun-

korazmerno slabši. Po privatnih cenitvah znaša skupni pridelek sliv približno 35 tisoč vagonov. Ker so možnosti izvoza sliv oziroma njih sušenja majhne, je pričakovati, da bodo letos žgali velik del teh sliv v žganje. V te svrhe so nedavno ustanovili pri državni monopolni upravi urad za izdelovanje slivovke. Ta urad ne bo samo nadziral žganjekuho na kmetih, temveč bo tudi sam pospeševal industrijsko žganjekuho.

GOSPODARSKI DROBNI

× Rekordni obisk velesejma v Izmir-u. Mednarodni velesejem v Izmir-u (Turčija) je v prvih desetih dneh po otvoritvi obiskale skoro 500 tisoč obiskovalcev.

× Novi premešalniki črnega premoga na vidi. Znana madžarska premešalnica družba Salgotarjaner je v občini Zsibrik, v okraju Baranya, dobila prestesledne pravice in bo v kratkem začela slediti črni premog.

× Zaplemba jeklenih steklenic. Reichswirtschaftsminister je odredil zaplemba jeklenih steklenic za tehniške pline, to je znane steklenice za kisik, dušik itd., in sicer v prid Reichsstelle Chemie.

× Nahajališča antimona so odkrili v bližini mesta Turčanski Sv. Martin ob reki Bistrica v Romuniji. Tam izsledena ruda je po mnenju strokovnjakov vredna, da se izkorišča, ker leži blizu železniških zvez kakor vsi ostali rudniki in ker vsebuje 18 do 19 odst. antimona, nadalje železe in žveplo ter 9 gramov zlata in 70 gramov srebra v vsaki toni.

× Romunija bo povečala svoje telefonsko omrežje. Romunska generalna direkcija za pošte in brzojav je pooblaščen, da najame 500 milijonov lejev posojila, ki se bo uporabila za izpolnitev telefonskega omrežja na podeželju.

× Danska je imela srednje dobro žetev. Po deževju je sledilo lepo vreme, ki je omogočilo, da so žetev v redu spravili. Pšenica je veliko bolj obrodila kakor v minulih treh letih.

× Nemške dobave za Turčijo. Po poročilih turških listov, so prispela iz Nemčije kolesa za vagonne istanbulske cestne železnice, prav tako pa tudi štirje vagoni s tračnicami za cestne železnice.

× Iz lesa pridobivajo gnilne tekočine. Neka vodilna francoska družba predeluje v posebnih destilacijskih peceh les ter pridobiva gnilne snovi. V Franciji nameravajo tudi druge družbe izdelovati iz derivatov lesne destilacije gnilna sredstva, ki nadomeščajo bencin.

kerholz, Drahtrollen, Verlegen der Minensperren. Eins greift ins andere, es geht rasch, klar und gründlich. Dann verabschiedet sich der General von den Kommandeuren.

Am nächsten Abend dicht hinter dem vordersten Graben. Alles ist wie befohlen vorbereitet. Die Pioniere haben das Bunkerholz herangeschaft, zugeschnitten, eine breite Gasse im Minenfeld geräumt, weiße Bänder gespannt. Drahtrollen liegen bereit. Munition ist gestapelt. Die Dunkelheit wird jetzt rasch dichter. Hunderte von Soldaten wirren durcheinander. Pferde schnauben, Gerät klirrt. Befehle. Die Gruppen sammeln sich. Gerät wird aufgenommen, dann stapfen wir auseinandergezogen lautlos nach vorn. Dicht und schwer hängt die Finsternis über dem Land. Wie Perlenschnüre reihen sich die flitzenden Leuchtschurgeschosse über den Boden. Ab und zu steigen vor und hinter uns Leuchtkugeln auf, der weiße, flackernde Schein überschüttet alles in greller Feindschaft. Auf und ab geht in großen Pausen das Hämmern der MG.

»Hier ist der Gefechtsstand!«

Am Ziel... Der Leutnant ordnet in der Finsternis die Gruppen. Spaten klirren und schon poltern die ersten Schollen. Ein leichtes Fahrzeug rollt an. Rasch geht der Granatwerfer in Stellung. Die MG's haben gutes Schussfeld. Munitionskisten werden bereitgestellt, zwanzig Mann, fünfzig, hundert Mann beginnen zu schanzen. Pioniere rammen schon die Stützen für die ersten Drahtsperrren ein. Sicherungen liegen den ganzen Tag über im Vorgelände, ziehen einen undurchdringlichen Schleier, schützen vor Überfällen. Der Feind ahnt nichts. Eine Drahtrolle wird von hinten durch das Gelände abgespult, ein Fernsprengerät zwischen das wild wuchernde Unkraut gestellt, angeschlossen, der junge Leutnant hat den Hörer in der Hand: »Hier ist der Gefechtsstand!«

Es stampft und atmet, poltert, raschelt und knackt in der Dunkelheit. Überall sind schwarze Schatten. Gedämpfte Stimmen, Fragen, Befehle. Verhaltene Lachen. Und immer wieder der dumpfe Fall von Erdschollen, das Klirren und Stampfen der Spaten. Immer tiefer fressen sie sich in den Boden. Noch ist alles gut gegangen, aber noch ist die Nacht nicht zu Ende und ehe es hell wird, muß alles verschwunden sein. Wo sind die MG's, wo ist die Gruppe Schmidt? Wo sind die Pioniere? Herr Leutnant ich habe meine Gruppe verloren! Ist hier noch ein Spaten? Wo soll der Draht hin?

Fragen, Fragen. Man sieht eine ganze Weile nicht die Hand vor Augen, dann hängt die goldene Mondsichel am Himmel, flackernd und glühend versammeln sich die Sterne. Manchmal zischt eine Sternschnuppe durch die Ewigkeit. Gehn wirklich alle unsere Wünsche in Erfüllung? Hier unten wird geschaut, schnell, verbissen, lautlos. Wachsam liegen die Späher im Vorgelände. Wir überprüfen die Sicherung, daß nirgends eine Lücke bleibt, schleichen lautlos durch das Gras. Der Leutnant zischt leise das vereinbarte Zeichen, eine ganz leise Stimme antwortet.

Hinter uns poltert die Erde, klirren leise die Spaten. Ab und zu fällt irgendwo ein Schuß, hämmert ein MG, aber unser Abschnitt scheint heute nacht eine ruhige, regungslose Insel zu sein. Der Feind merkt immer noch nichts. Längst ist Mitternacht vorbei, ein leise triumphierendes Geräusch beginnt sich in uns zu regen. Als wir zurückkommen, sind die Schanzen schon tief in der Erde. Ohne Pause geht die Arbeit weiter. Schanzen, verdrahten. Die Nacht atmet, stöhnt, poltert, klirrt. Die Sterne flackern. Schwarze Schatten bewegen sich. Der Fernsprecher klingelt gedämpft vom Boden herauf. Der Bataillonskommandeur überprüft die Arbeit und die Sicherung, alles geht wie befohlen vorstatten.

Die Stützpunkte stehen

Jetzt sind die Löcher schon so tief, daß sie auch gegen Artilleriefeuer Schutz geben. Das Triumphgefühl wächst, jetzt, selbst in der Finsternis haben die Löcher schon ein Gesicht, die neue HKL hat schon Krallen und Zähne. Die Stützpunkte stehen morgen nacht werden sie verbunkert. Eins greift ins andere. Die Grenadiere schanzen, wie oft schon in diesem Kriege? Der Schweiß rinnt ihnen über die Gesichter, die dampfen und schzen, aber es wird rasch weiter geschaut. Die Kameraden vom Tross sind dabei, die Fahrer, Schreiber, Handwerker und es ist eine gute Kameradschaft bei diesem Werk. Stunde um Stunde geht das so. Langsam wird das Licht der Sterne matter, im Osten beginnt sich der Himmel zu verfärben, erst grau, dann rot und gelb, und violett. Jetzt wird die Sicht deutlicher, der junge Tag richtet sich auf. Arbeit einstellen! Die Spaten klirren. Lautlos tröpfeln die Gruppen gleich darauf zurück, über das Feld, an den weißen Bändern der Minensperre vorbei. Dann steht der Tag breit und hell auf der Höhe. Die Bewegungen im Vorfeld erstarren. Die Menschen sind verschwunden. Irgendwo in den Feldern und Löchern kann man und liegen starke Sicherungen. Jetzt gibt es keine Überraschungen mehr. Die HKL ist vorverlegt, die Stellung dadurch bedeutend verbessert. In der kommenden Nacht werden die Bunker ausgebaut, die Gräben weitergezogen. Noch mancher Tropfen Schweiß wird vergossen, mancher schwäbische Fluch ausgestoßen, aber das Ziel ist erreicht, ohne Opfer. Wenn morgen der Feind anzugreifen versucht, wird die neue HKL ihre Stacheln und Krallen zeigen. Und unsere Soldaten, von denen viele aus Stuttgart, Heilbronn, Ludwigsburg, Esslingen, eben aus dem schönen Württemberger Land stammen, haben ihm schon manchmal gezeigt, daß sie gegen Überraschungen von drüben gewappnet sind.

So wie hier wird unablässig geplant, geprüft und am Stellungsbau gearbeitet. Niemand erfährt etwas davon und doch nimmt es den Soldaten hier vorn Tage und Wochen in Anspruch. Er weiß, daß die Abwehrkraft der Front im Osten mit davon abhängt, daß die Stellungen bedacht-sam ausgesucht, angelegt und ausgebaut sind. Schweiß und Seufzen, Schreien und Gliederschmerzen nimmt er gern in Kauf. Hinterher hat er das stolze Gefühl: wir haben es geschafft! Auch das ist ein Teil der Kleinarbeit der Front, die unsichtbar ist und doch mit entscheidet über den Ausgang unseres Kampfes.

Zatamnitev od 21. do 5. ure

IMNI KMETOVALEC

Pred setvijo ozimnega žita . . .

O čem naj bi danes govorili? Mnogo je namreč stvari, o katerih še nismo razpravljali in ki so važne za kmečkega gospodarja. Po drugi strani pa je spet res, da smo tik pred jesensko setvijo žita. Najvažnejše, kar mora glede setve ozimnega žita vedeti kmečki gospodar, smo v našem listu povedali že ponovno; tako predlanskim v sestavi: »Ob setvi ozimnega žita« (St. Gosp. z dne 20. sept. 1941), kakor tudi lani v člankih: »Čim bolj in kvašenje semenskega žita« ter »Dobro seme in pravilno pripravljena zemlja« (St. Gosp. z dne 29. avg. in 12. sept. 1942). Kdor je poslušal naš nasvet in shranjuje redno vse naše govore, naj vzame navedene številke ponovno v roke in bo našel vse potrebno dosti bolj obširno in temeljito obrazloženo, kot nam bo to mogoče danes storiti.

Vendar ne morem utajiti dejstva, da je takih kmetijskih čitateljev, ki list shranjujejo, le peščica, — vsi drugi vržejo vsak časnik, čim je prebran, — hkrati pa pozabijo tudi vse dobre nasvete, ki so jih brali. Zato morajo kmetijski strokovni listi, četudi neradi, leto za letom ponavljati najvažnejše, kar mora kmečki gospodar o posameznih poglavitnih kmetijskih delih vedeti. In če katero, je setev ozimnega žita delo, ki je v naših gospodarskih razmerah važno — celo najbolj važno od vseh del na kmetiji!

Saj pravi pregovor: »Kakršna setev — takšna letina«. In od tega, kakšna bo žetev ozimnega žita, je predvsem odvisno vprašanje preskrbe z vsakdanjim kruhom.

Ne preostane nam torej drugo, kot da ponovimo najvažnejše tožadene nasvete, ki smo jih v navedenih sestavkih svojčas podali našim kmetovalcem za setev ozimnega žita.

1. Ali bomo sejali domače ali kupljeno seme ozimnega žita?

Znano je, da se vsako seme, tudi žitno, v teku let izrodi, ako ga sejemo v isto zemljo in v iste količine. Treba je torej vsakršno, tudi žitno seme redno zamenjavati ali obnavljati. Razumen gospodar je v mirnih časih ravnal navadno tako, da je vsako leto kupil ali kje drugje odmenjal približno eno petino ali 20 odst. semenskega žita. Tega je posebej posejal in posebej omlatil ter na ta način pridelal — ako se je seme obneslo — dovolj semenskega žita za naslednje leto.

Vojna in vojne razmere pa spreminjajo marsikaj na svetu, pa tudi marsikako načelo v kmetijstvu. Tudi kar se nabave semenskega žita tiče, se bomo za časa vojne držali gesla: Če le moremo, obdržimo domače žitno seme, ako je le to dalo dober pridelek. Če pa je naše domače žito že izrojeno, potem polzukusimo najprej nabaviti si dobro semensko žito pri onem sosedu, za katerega vemo, da ima dobro, rodovitno in zdravo sorto. In šele, če nam to nikakor ni mogoče, na primer, če je pri nas in daleč naokoli pobila toča, šele potem kupujemo semensko žito v trgovini. Stvar je namreč naslednja: V mirnih časih je semenska trgovina in vzgoja semenskega blaga pod stroгим državnim nadzorstvom. Vzgoja semenskega žita sama je v rokah in pod vodstvom kmetijskih strokovnjakov in delavcev. Velik del teh nosi dandanes vojaško suknjo in jih nadomestujejo neizvežbane nadomestne moči. Že to vpliva nepovoljno na kakovost vzgojnega semenskega blaga. Razen tega manjka tudi osoba za jedno nadzorstvo in pregledovanje nasadov. Poledica teh dejstev je, da dandanes nimamo več sto odstotnega jamstva, da je v trgovini kupljeno seme zares čistotno in zdravo. To dvoje pa je pri žitnem semenu najbolj važno.

Ako uporabimo za setev letos seme domačega žita, ali pa seme, ki je bilo pridelano pri sosedu, smo se lahko na lastne oči prepričali, da-li je bilo to žito čiste sorte, zdravo in kakšen pridelek je dalo.

2. Kakšno naj bo semensko žito?

Povedali smo že v prejšnjem odstavku: čiste sorte, in sicer take, ki je našim razmeram prikladna, nadalje zdravo, to je, ne okuženo s snetjavostjo, odporno proti rji in drugim boleznim. Nadalje mora biti dobro semensko žito sto odstotno kalljivo, torej dobro dozorelo, nepoškodovano od mlatlince ter na zračnem prostoru hranjeno, ker se sicer zadržuje (zakopi) in zgubi kaljivost.

Marsikdo bi menil, da vsaj to ni važno, ali je žito čiste sorte, ali pa pomešano. Vendar ima tudi to dalekosežne posledice: Medtem, ko čistotno žito enakomerno zori, je pri sortnomešanem žitu — ob času, ko so zgodaj zoreče sorte že prezorele in se že obletujejo, — vmes se nahajajoče žito poznorečih sort še nedozorelo, tako da da manj in manjvredni pridelek.

Važno je tudi, da je semensko žito take sorte, ki je za naše podnebne, talne in gospodarske razmere prikladna. In tu moramo poudariti, da pri pšenici nobena izmed sort, ki smo jih zadnja leta v velikih količinah za seme uvozili, ker je pač domača pšenica pozebla, ni našim razmeram do celja prikladna. Ravniške zgodnje sorte so bodisi preobčutljive za polego in za razne bolezni, ali

H-PK-Kriegsbericht Obermüller (PBZ — Sch).

Nach einem starken Regen.

Die Straße in einem Waldgebiet an der Ostfront ist überschwemmt. Alle packen mit an, um den Wagen aus dem Schlammgrund wieder herauszubekommen.

Dr. F. J. Lukas:

Deutsch für Erwachsene methodisch und praktisch

(Nemščina za odrasle metodično in praktično.)

36. Stunde.

Lösung der Aufgabe:

1. Der Haß der Weltverschwörer traf jene Völker, die, vom Glücke übersehen, im härtesten Daseinskampf das tägliche Brot zu verdienen gezwungen waren.
2. Vor allem Deutschland, Italien und Japan wurde der Anteil an den Gütern der Welt bestritten.
3. Der Zusammenschluß der Nationen war ein Akt des Selbstschutzes.
4. Am 3. September 1939 erhielt das Deutsche Reich die englische Kriegserklärung.
5. Am 22. Juni 1941 hat der Führer den Aufruf an das deutsche Volk erlassen.
6. Im Jahre 1914 begann England den Weltkrieg.
7. Eine weiße Bluse.
8. Meine gute Mutter.
9. Seine ältere Schwester.
10. Ihr letzter Brief.
11. Zwei süße Birnen.
12. Frisches Wasser.
13. Ein öffentliches Park.
14. Paula schläft in diesem kleinen Zimmer.
15. Er diktiert in einem langen Brief.
16. Der Meteorologe schaut zum schönen, blauen Himmel.
17. Er bewundert den herrlichen Strand mit den vielen Strandkörben, den riesigen Sonnenschirmen und dem feinen Sand.

Das Zeitwort »haben«.
Gegenwart.

Bestimmte Aussageweise (Indikativ).
ich habe — imam
du hast — imaš
er, sie, es hat — on, ona, ono ima
wir haben — imamo

ihr habt — imate
sie haben — imajo
(Unbestimmte Aussageweise (Konjunktiv)
ich habe — da imam
du habest — da imaš
er, sie, es habe — da ima
wir haben — da imamo
ihr habet — da imate
sie haben — da imajo

Mitvergangenheit.

Bestimmte Aussageweise (Indikativ).
ich hatte — imel sem
du hattest — imel si
er, sie, es hatte — imel, -a, -o je
wir hatten — imeli smo
ihr hattet — imeli ste
sie hatten — imeli so
Unbestimmte Aussageweise (Konjunktiv).
ich hätte — imel bi; da sem imel
du hättest — imel bi; da si imel
er, sie, es hätte — imel, -a, -o bi, da je imel, -a, -o
wir hätten — imeli bi; da smo imeli
ihr hättet — imeli bi; da ste imeli
sie hätten — imeli bi, da so imeli

Indikativ Vergangenheit.

ich habe gehabt — imel sem
du hast gehabt — imel si
er, sie, es hat gehabt — imel, -a, -o je

pa imajo pretrdo slamo, ki vobče ni sposobna niti za krmo, niti za škopo. Planinske sorte pa zorijo prepozno, da bi mogli na strnišče še pravočasno posejati ajdo.

Tudi iz tega razloga je najbolje, da se držimo pred vsem domačih, ali docela že udomačenih sort, vse dotlej, da bo ugotovljena s polzkusi kakšna nova, za naše razmere zares prikladna pšenična sorta.

Povedano pa ne velja za rž in ječmen. Pri ječmenu še bolj pa pri rži, so se iz severnih krajev uvožene sorte v zadnjih dveh letih zelo dobro obnesle in je samo priporočati, da se pri nas razširijo. Vsak gospodar naj torej poišče, kje v bližini je kak sosed lani semensko rž ali ječmen kupil, ter naj skuša seme zamenjati z njim.

3. Ali je res potrebno semensko žito čistiti in kvasiti?

Tudi v naših krajih je vpeljana dolžnost, da mora vsak kmet dati semensko žito pred setvijo očistiti in kvasiti. Lansko leto jih je bilo mnogo med kmečkimi gospodarji, ki so dvomili, če je to zares potrebno in koristno, češ, da žito dobro pognojimo in če je letina ugodna, bo dobro obrodilo, če pa ne gnojili in če je vreme neugodno, pa tudi vse čiščenje in kvašenje nič ne pomažal!

Pa vendar ni res tako! Ako namreč posejemo na enako obdelano in pognojeno njivo na eno polovico lepo očiščeno žito, na drugo pa neočiščeno, bomo čisto gotovo opazili med obema veliko razliko, pa bôdisi vreme tako ali tako.

Pri čiščenju žita se namreč predvsem izloči vse plevelno seme: grah in grašica, ljujka itd. Četudi izgleda žito na oko še tako čisto, se vendar pri čiščenju pokaže, koliko plevelnega zrna je vendarle skritega v vsakem žitu!

Nadalje se pri čiščenju semenskega žita izloči vse drobno, nedozorelo in slabokaljivo seme. Govorili smo nekoč že o tem in povedali, da je rast rastline v prvi vrsti odvisna od rastne moči semena in od zaloge hrane, ki je v njem nakopičena. Če torej s pomočjo čiščenja semenskega žita pridobimo lepo enakomerno debelo, popolnoma razvito seme, bo tudi žito zrastle lepo enakomerno in bo bujno odganjalo. Razen tega smemo tako žito sejati mnogo bolj na redko, ker se bolj močno razrašča. S čiščenjem torej tudi varčujemo pri semenskem žitu, tako, da nam ga ostane več za v mlino.

Kdor je dal lani svoje žito čistiti, mu letos ni treba več dokazovati, da je to koristno, ker je pri letošnji žetvi in mlačvi to korist lahko nameril v mernikih žita, ki ga je več pridelal.

Kaj pa naj o kvašenju rečemo? Da nekateri nevedni kmetje preveč pričakujejo od njega ter so zato razočarani, čeprav po svoji krivdi. Že

ponovno smo namreč opozarjali, da kvašenje žita štiti samo pred snežno plesnijo in pred smrdljivo ali trdo snetjo pri žitih, ne pa pred prašnato snetjo, ki je v naših krajih mnogo bolj razširjena. Povdariti smo tudi, da je mogoče prašnato sneti pri žitu zatirati samo na ta način, da si prekrbimo zanesljivo zdravo in od prašne sneti ne okuženo semensko žito!

Skrbna izbira zdravega semenskega žita in skrbno čiščenje istega na dobrem trilerju ali »Saattutbereiter«-ju je torej večje važnosti kot kvašenje, — a tudi kvašenje je nujno potrebno, ako je naše žito in naša zemlja okužena z glivicami snežne plesni in smrdljive ali trde sneti.

4. Kdaj bomo sejali?

Na to vprašanje lahko določno odgovorimo samo tole: Najprej rž, nato pšenico, nazadnje ječmen! Zakaj v tem redu? Zato, ker se rž razrašča samo jeseni in ostane prerodka, če jo sejemo pozno. Pšenice in ječmen pa se razraščata tudi spomladi, torej ju lahko pozneje sejemo, posebno ječmen, ki rad pozimi pogrije, ako smo ga zgodaj sejali in je bila jesen topla in dolga. V ostalem lahko dostavimo še pravilo, da je treba v višjih legah sejati vsako žito prej, kot v dolinah, v senčnih legah prej, kot v sončnih, na mrzlih težkih zemljah prej, kot v rahlih, humoznih. Pomembno je, ne vsejati vsega žita naenkrat, marveč v presledkih, ker se včasih bolje obnese zgodaj, včasih pa pozno sejano žito.

5. Kako bomo zemljo pripravili za ozimino?

Glede oranja samega ni kaj posebnega pripomniti, pač pa glede branjanja. Naši kmetje sejejo namreč še mnogokje kar na surove brazde ter tako brez potrebe tratijo žitno seme. Pred setvijo je treba zemljo za žito dobro zbratati, ter nam to prihrani najmanj tretjino semen! Pa tudi žito kali in raste vse bolj enakomerno, če je zemlja pred setvijo v redu pripravljena. Če pa setimo na kepasto, nepripravljeno zemljo, je tudi žetev težja, žetev s strojem pa sploh nemogoča, in tudi košnja strnišča in strniščne detelje skrajno otežkočena! Torej: za ozimno žito je treba zemljo dobro prevleči in to pred setvijo!

6. Kako bomo ozimnim žitom pognojili?

Edino ozimni ječmen je zares hvaležen za hlevski gnoj. Pšenica in rž pa na dobri močni zemlji lepše obrodita, če smo gnojili s hlevskim gnojem prejšnjemu pridelku, n. pr. krompirju, koruzi itd. Na slabi zemlji, ali pa po ovisku moramo tudi pšenici in rži s hlevskim gnojem pognojiti. Seveda — kdor ima gnoja dovolj, lahko gnoji z njim tudi drugod!

Z umetnimi gnojili žitom jeseni ne gnojimo, marveč šele pozimi ali na spomladi. Kako in koliko, se bomo pa takrat pogovorili!

MALE VESTI

* Reichsmarschall Göring je sprejel v nedeljo v svojem glavnem stanu SA-Obergruppenführer-ja Schepmann-a, ki vodi začasno posle Stabschef-a, ter je imel z njim daljši razgovor.

* Gaji spodnještajerskih junakov se večajo. Na vzhodni fronti je v vrstah nasločnih grenadirjev padel junaške smrti za svojo ljubljeno domovino Franc Kickl iz Partina v Kreis-u Pettau. Mlad junak je bil komaj v 20. letu svoje starosti ter zapušta starše in ostale sorodnike, ki živijo v Partinu v Kreis-u Pettau. — Družina Alois-a Schweglitsch-a iz Schanze štev. 10, Zigerzberg, blizu Gurfeld-a v Kreis-u Rann, je pa dne 12. junija pri Orelu na vzhodni fronti izgubila svojega ljubljenega sina Martina Schweglitsch-a, ki je, star komaj 21 let, istotam zadobil od neke sovražne granate težke poškodbe v trebuhu in pljučah ter je kmalu po operaciji umrl. Schweglitsch se je hrabro boril ter junaško žrtvoval svoje življenje za svojo ožjo in širjo domovino, ki jo je ljubil nad vse. Njegovo smrt objokujejo starši, tri sestre in pet bratov ter vsi sorodniki, prijatelji in znanci. Domača vas ga bo obdržala v lepem spominu. — V težkih bojih na Siciliji je dne 25. julija 1943 padel Ludwig Lontschar, ki je služil kot strelce v nekem motoriziranem grenadirskem bataljonu. Lontschar je bil star komaj 19 let in bil doma iz Cilli-ja. — Usoda je nadalje hotela, da je v junaških obrambnih bojih na fronti ob Miusu na vzhodnem bojišču moral žrtvovati svoje 21letno življenje Spodnještajerc Albert Jesa iz Marburg-Rotwein-a. Med svojce je štel svoje ljubljene starše, sestro, dva brata in svaka. — V bojih blizu Ladoškega jezera na vzhodnem bojišču je žrtvoval svoje življenje za domovino Franz Matzelle, doma iz Silberberg-Königsberg-a v Kreis-u Rann. Pokojni junak je bil star 27 let in je padel kot Gefreiter v nekem Pionier-Regiment-u.

* Junaška smrt. V težkih bojih pri Orlu je padel dne 17. julija Grenadier Franz Ribitsch iz Pragwald-a. Iz pisma, ki ga je naslovil njegov Kompanieführer materi padlega junaka, je razvidno, da je bil padli Ribitsch v življenju in v smrti svojim tovarišem svetli vzgled. Kompanija je izgubila izvrstnega vojaka in ljubečega tovariša. Spoštovan in priljubljen je bil pri tovariših kakor tudi pri predpostavljentih, svoje življenje pa je žrtvoval v trdni veri v zmago Nemčije. Dva njegova brata se nahajata na bojišču, žalujeta mati pa je vdova po možu, ki je padel za svojo domovino že v prvi svetovni vojni.

* Hraber Spodnještajerc. Naše trditve, ki jih od slučaja do slučaja prinašamo v »Stajerskem Gospodarju«, da so Spodnještajerci junaki, držijo

na vsaj črti. Bralcem bo še gotovo v spomin, kako so se spodnještajerski fantje in mošje obnašali že v prvi svetovni vojni, saj smo o tem v našem listu že veliko pisali. In kakor smo vedno napovedovali in trdili, da je junaštvo naših bojevnikov iz svetovne vojne prenašeno na njihove sinove, tako nam sedaj to, odkar so naš spodnještajerski fantje na frontah v skupnih vrstah velikomemške oborožene sile, dogodki na bojišču v celoti potrjujejo. Ne mine teden, da ne bi bili Spodnještajerci, ki stojijo na bojišču, za hrabro vedenje pred sovražnikom odlikovani s vidnimi odlikovanji. Skoraj v vsaki številki imata dnevnik »Marburger Zeitung« in naš tednik prilžnost in čast, da svojim bralcem sporočita pomembne vesti o podeljevanju hrabrostnih odlikovanj sinom naše lepe, zelene Spodnje Stajerske. Danes objavljamo, da je dobil odlikovanje Eisernes Kreuz II. Klasse Rudolf Minaritsch, spodnještajerski rojak iz Schurkental-a pri Lichtenwald-u v Kreis-u Rann. Hkrati je bil radi tega imenovan Gefreiter-tem. Njegova mati je pridno delujoča Zellenhelferin pri Ortsgruppe Lichtenwald, organizacije Steirischer Heimatbund.

* Eisernes Kreuz II. Klasse si je pridobil vsled junaškega zadržanja pred sovražnikom Gefreiter Karl Kopper iz Lorenzen-a na Bachern-u.

* Padel je pesnik Kurt Eggers. V težkih bojih pri Bjelgorodu je padel te dni nemški pesnik Kurt Eggers kot Obersturmführer v Waffen-SS. Pri nekem napadu, ki naj bi bil razbremenil tovarš, je vozil Eggers svoj tank na čelu kompanije. Pri tem je našel vojaško smrt.

* Umrl je konteradmiral Pohl. V Garsu je umrl upokojeni konteradmiral nekdanje avstro-ogrske vojne mornarice Viktor Pohl.

* Rekord 6. hšne zbirke za zimsko vojno pomoč Nemškega Rdečega križa. Po začasnem številu so nabrali v tej zbirki po vsem Reich-u 57 mil. 607.381.85 RM. Pri isti zbirki lanskega leta so nabrali 44.997.952.88 RM. Prirast znaša torej 12 mil. 609.428.97 RM, t. j. 28 odstotkov.

* Apel učiteljstva v Marburg-u. Pretekli petek so se zbrali učitelji in učiteljice šol mesta Marburg v glavni šoli »Narvike«. Solski svetniki za okrožje Marburg-Land, Pq. Petz, je govoril zbranim učiteljstvu. V žarišču vzgojnega dela je usodna in življenjska skupnost nemškega naroda.

* Nova delovna doba spodnještajerske mladine. Preteklo nedeljo, dne 5. septembra 1943, so se vršili po vsej Spodnještajerski apeli Deutsche Jugend v organizaciji Steirischer Heimatbund. Fantje in dekleta so v okviru teh apeloj sprejemali smernice za bodoče delovanje. Na Sophienplatz-u v Marburg-u je bil velik apel Bann-a Marburg-Stadt. Pri tej priliki je Bundesjugendführer Schlicher v ognjevitem govoru označil smerica,

wir haben gehabt — imeli smo
ihr habt gehabt — imeli ste
sie haben gehabt — imeli so

Konjunktiv.

ich habe gehabt — da sem imel
du habest gehabt — da si imel
er, sie, es habe gehabt — da je imel, -a, -o
wir haben gehabt — da smo imeli
ihr habet gehabt — da ste imeli
sie haben gehabt — da so imeli

Indikativ Vorvergangenheit.

ich hatte gehabt — imel sem bil
du hattest gehabt — imel si bil
er, sie, es hatte gehabt — imel, -a, -o je bil
wir hatten gehabt — imeli so bili
ihr hattet gehabt — imeli ste bili
sie hatten gehabt — imeli so bili

Konjunktiv.

ich hätte gehabt — imel bi bil; da sem bil imel —
du hättest gehabt — imel bi bil; da si bil imel —
er, sie, es hätte gehabt — imel, -a, -o bi bil, da
sem bil imel, -a, -o
wir hätten gehabt — imeli bi bili; da smo bili
imeli
ihr hättet gehabt — imeli bi bili; da ste bili imeli
sie hätten gehabt — imeli bi bili; da ste bili imeli

Indikativ Zukunft.

ich werde haben — imel bom
du wirst haben — imel boš
er, sie, es wird haben — imel, -a, -o bo
wir werden haben — imeli bomo
ihr werdet haben — imeli boste
sie werden haben — imeli bodo

Indikativ Vorzukunft.

ich werde gehabt haben — da bom imel
du wirst gehabt haben — da boš imel

er, sie, es wird gehabt haben — da bo imel,
-a, -o

wir werden gehabt haben — da bomo imeli
ihr werdet gehabt haben — da boste imeli
sie werden gehabt haben — da bodo imeli

Bedingungsform (Konditional).

ich würde haben — imel bi
du würdest haben — imel bi
er, sie, es würde haben — imel, -a, -o bi
wir würden haben — imeli bi
ihr würdet haben — imeli bi
sie würden haben — imeli bi

ich würde gehabt haben — imel bi bil
du würdest gehabt haben — imel bi bil
er, sie, es würde gehabt haben — imel, -a, -o
bi bil, -a, -o

wir würden gehabt haben — imeli bi bili
ihr würdet gehabt haben — imeli bi bili
sie würden gehabt haben — imeli bi bili

Befehlsform.

habe! (habt!) — imej!
haben wir! — imejmo!
haben Sie! — imejte! (Vö)
habt! — imejt!

Nennform.

haben — imeli
gehabt haben — da je imel

Mittelwörter.

habend — imejoč
gehabt — imel
gehabt habend — imel

Die Marillen reiner Mutter.

Eine Jugenderinnerung von F. J. Lukes.
Ich war damals elf Jahre alt, mein Bruder Fritz dreizehn. Er war viel stärker als ich und drängte

mich daher bei den Spielkameraden immer in den Hintergrund. Ich litt oft sehr unter dieser brüderlichen Zurücksetzung, aber gegen die stärksten Fäuste ließ sich eben nichts einwenden.

Es war um die Zeit der Marillen. Der »Blau Hirsch« war an Diphtherie erkrankt, und der Große Kriegsrat sollte in Kürze den neuen Häuptling wählen. Sieben grüne Federn tragen dürfen, war immer mein sehnlichster Wunsch gewesen — sieben grüne Federn... Aber um Häuptling zu werden, mußte man schon mit einer besonderen Tat vor den hohen Rat treten. Ich verglich meine Leistungen mit denen der anderen und sah die Aussichtslosigkeit meiner Bewerbung ein. Wahrscheinlich würde mein Bruder den Sieg davontragen, hatte er doch die »Mächtige Löwentat« der Kräheindianer an dem Marterpfahl geschlagen und sie gezwungen, einen lebenden Frosch zu verzehren.

Übermorgen sollte die Wahl sein, und ich sah keine Möglichkeit, noch irgendeine große Tat zu begehen, als mir der Zufall beim Mittagessen einen Gedanken eingab. Das Gespräch kam wie schon seit längerer Zeit wieder einmal auf den Marillenbaum hinter dem Hause, der heuer zum ersten Male, als wollte er all das Versäumte nachholen, Früchte trug. Mein Vater hatte schon den unnützen Baum, der immer nur blühte und dann sehr Versprechen nicht hielt, ausgraben wollen, und meine Mutter triumphierte nun, denn sie war es, die von Geduld gesprochen hatte. (Fortf.)

Aufgabe.

Beantworten Sie folgende Fragen:

1. Wer war an Diphtherie erkrankt? 2. Was sollte der Große Kriegsrat? 3. Was hatte Fritz mit der »Mächtigen Löwentat« gemacht? 4. Worauf kam das Gespräch beim Mittagessen? 5. Wo stand

ki se jih bo oprijela spodnještajerska mladina v vsem svojem bodočem delovanju. Bundesjugendführer je govoril uvodoma o dobi izza prve svetovne vojne, nato pa o Führer-ju, ki je preprečil razpad nemškega naroda. Führer-ju se ima nemški narod zahvaliti, da je danes zedinjen in močan delavoljan-narod. Govornik se je bavil nato z gigantno borbo Nemčije in Evrope ter je pripomnil, da bo ta borba kljub vsej težini, ki jo prinaša sleherniku, dovedla do naše zmage. S ponosom je ugotovil Bundesjugendführer, da se zaveda nemška mladina Spodnještajerske svojih dolžnosti. Vsak fant in vsako dekle stoji na svojem mestu. Velik apel Deutsche Jugend je zaključila počastitev Führer-ja z obema himnama. Z novo močjo gre mladina na delo, da bi tako prispevala s svojimi skromnimi močmi k dokončni zmagi.

□ **Gauleiter in Generaloberst Dietl pred delavci na Gornjem Stajerskem.** Gauleiter in Reichsstattthalter dr. Uiberreither in Generaloberst Dietl sta obiskala pretekli petek nepričakovano neko oboroževalno industrijo na Gornjem Stajerskem. Generaloberst-u Dietl-u so pri tej priliki predstavili celo vrsto delavcev, ki so že 50 do 60 let zaposleni v omenjenem obratu. Gauleiter in Generaloberst sta si nato ogledala tudi stanovanjsko naselbino in delavska stanovanja. Vrhovni poveljnik nemških čet na laplandski fronti je govoril nato zbranim delavstvu. Dejal je med drugim, da je našel v tem obratu ravno tako polnovredne ljudi kot se jih najde na fronti v boju z boljševizmom. Generaloberst Dietl je dejal, da gre na fronti vedno v prve črte, kadar hoče izvesti, kako neki mislijo vojaki. Ako si pa hoče ustvariti doma sliko domovine, ne gre v kavarno ali pa v kino, temveč k delavcem v tovarne. Sporočil je pozdrave frontnih bojnikov, povdarjajoč, da se vojaki lahko zanesejo na delavstvo, kakor se delavci lahko zanesejo na svoje vojake. Povezanost fronte in domovine tvori po besedah Generaloberst-a Dietl-a nepremagljivo branik. Čim trši je čas — tako je zaključil Generaloberst Dietl — tem trdnjša je naša vera v Führer-ja. Delavstvo je sprejelo Dietl-ova izvajanja z velikim navdušenjem. Generaloberst je bil zato pri odhodu predmet burnih ovacij.

* **Smrt starega nemškega admirala.** V Kiel-u je umrl v 84. letu svoje starosti admiral v p. Bachmann. Kot mlad častnik se je udeležil spopada pri izkrcanju v Kamerunu. V svetovni vojni je bil najprej šef admiralskega štaba in do leta 1918. šef mornariške postaje Vzhodnega morja v Kiel-u.

* **Justifikacija vitezidajalca.** V Berlin-u je bil pogubljen dne 2. avgusta 1943 62letni Sigmund Izrael Amarant iz Pariza. Ljudsko sodišče ga je obsodilo na smrt, ker je iz inozemstva rovaril pro-

ti Veliki Nemčiji in proti redu na Češko-Moravskem. S tem je onarviljaval posle, ki so koristili sovražnemu taboru.

* **Kmetijsko gospodarstvo Nemške državne železnice.** Deutsche Reichsbahn poseduje vzdolž svojih prog ozemlje, ki je zelo težko pristopno in ga radi tega morejo obdelovati in oskrbovati samo železničarji. Železničarji obdelujejo na ta način 400 tisoč oralov kulturne zemlje. Trenutno redijo ob vseh nemških železniških progah okrog 23 tisoč krav, 117 tisoč svinj, 110 tisoč koz, 13 tisoč ovac, nad milijon komadov perutnine, 900 tisoč kuncev in 71 tisoč panjev čebel.

* **Beigrad je zabeležil močan potres.** Potresna opazovalnica na Tašmajdanu pri Beogradu je registrirala v ponedeljek zjutraj ob 6. uri, 1 min. in 7,30 sek. močan potres. Središče potresnega ozemlja se nahaja 5227 kilometrov jugovzhodno od Beograda.

* **Madžarski notranji minister Keresztes-Fischer** je obiskal te dni nemško naselbino Hodság v Bački. Ministra je pozdravil Gebietsführer Spreitzer, ki je povdaril v svojem govoru večstoletne vezi sožitja med Madžari in Nemci.

* **Umrli je škof v Csanadu.** Nadškof dr. Julij Glattfelder s sedežem v Csanadu (Madžarska), je umrl v starosti 69 let. V političnem življenju Madžarske je igral pokojni škof veliko vlogo. Bil je tudi predsednik Katoliške akcije.

* **Sodbe vojnega sodišča v Rimu.** Vojno sodišče v Rimu je obsodilo 58 obtožencev, ki so prekršili prepoved nočne hoje po ulicah, v hitrem postopku z ječo od enega do dveh let.

* **Posebna doklada za državne nameščenice v Turčiji.** Turška vlada namerava v zvezi z dvajsetletnice Turške republike izplačati vsem državnim uradnikom in nameščencem enkratni prispevek v višini enomesečnih prejemkov. Njenemu vzhodu bodo sledile tudi okrajne in občinske samouprave.

* **Japonski uspehi meseca avgusta.** Japonci so v avgustu v frontnem odseku pri Novi Georgiji postopili nad 70 ladij. Poškodovali so nadaljnjih 50 ladij, obenem pa zbili 270 sovražnih letal. Pri suhozemnih operacijah so izhubili Amerikanci nad 3000 mož.

* **Nalezljive bolezni in lakota v Kalkuti.** Po poročilih lista »News Chronicle« zahtevata kolera in legar v Kalkuti (Indija) zlasti med revnejšim prebivalstvom izredno veliko smrtnih žrtev. Izbruh epidemičnih bolezni je posledica slabe prehrane prebivalstva.

* **Turška velika narodna skupščina** je končala svoje poletne počitnice ter se je v ponedeljek prvič zopet sestala. Prvega sestanka se je udeležil tudi prezident İnönü.

* **Brzjavne droge so kradli.** Med mestoma Gascogne in Saugny v Franciji so ugotovili ne-

pravno, da so neznani storilci izruvali več brzjavnihih drogov in izolatorjev. Obenem je manjkalo več sto metrov bakrene žice. Policija je izsledila končno troje delavcev, ki so priznali nasilno tatvino. Zico so prodali na »črni borzi«.

* **Krvna osveta v Srbiji prepovedana.** Nemški poveljujoči general v Srbiji je prepovedal v obmejnem področju Kosova ob albanski meji izvrševanje krvne osvete. V to svrhu se morajo ustanoviti posebni odbori za odpravo rodbinskih preprirov ter za spravo v sovraštvo se nahajajočih prebivalcev.

* **Grobniča kralja Borisa v samostanu Rila.** Kakor poročajo iz Sofije, so vzdali v grobnico kralja Borisa III. v samostanu Rila žare s sveto zemljo iz vseh pokrajin Bolgarije, predvsem pa iz novo osvobojenih pokrajin Makedonije, Tracije in Dobruže. Vzdali so tudi posede z vodo iz Donave, Strume, Marice in drugih rek Bolgarije.

* **Težka železniška nesreča v Zedinjenih državah.** Po poročilih iz New Yorka je na progi New York—Washington iztril eden izmed brzavnikov. Po dosedanjih ugotovitvah se je smrtno ponesrečilo blizu 200 potnikov. Število ranjencev še ni ugotovljeno. Deset vagonov je bilo samo še kup razbitega železja in lesa. Nesrečo je povzročil prelom osi na enem izmed vagonov.

* **350.000 oralov bivše židovske posesti bo madžarska vlada razdelila** v glavnem vsem tistim vojakom oziroma njih svojcem, ki so si v tej vojni pridobili odlikovanja za hrabro zadržanje pred sovražnikom. Razdeljevalo se bo posestva v obsegu 5—25 oralov.

* **Zatemanitev zahleva v Angliji številne žrtve.** Kakor piše švedski list »Stockholms Tidningen«, zahteva zatemanitev v Angliji izredno veliko število smrtnih žrtev. Od izbruha vojne do danes se je vsled zatemanitve smrtno ponesrečilo nič manj kot 10.556 oseb. Zadnje četrtletje 1942 in januar 1943 sta zahtevala vsled zatemanitve 1391 smrtnih žrtev.

* **Kitajske bankovce je naplavilo morje ob južnoafriški obali.** Angleški listi domnevajo, da so bili ti bankovci na krovu ladij, ki so jih potopile nemške podmornice.

* **Nova kršitev švedske nevtralnosti.** Kakor poroča list »Dagens Nyheter« iz mesta Malmö, je neki veliki angleški bombniški odred preletel v noči na preteklo soboto švedsko mesto Malmö. Protiletalske baterije so obstreljevale tuja letala. Neko angleško letalo je padlo v bližini mesta Helsingborg na Ula.

* **Nasilstvo nad Sicilijanci.** Anglo-Amerikanci so prisilili večje število siciljskih ribičev, da vstopijo kot mornarji na njihove ladje. Gre v glavnem za ribiče, ki jih mislijo uporabljati za obalno plovbo v Rdečem morju.

der Marillenbaum? 6. Warum triumphtierte die Mutter?

Wörter.

ausgraben — izkopati
Aussichtslosigkeit (w) — brezuspešnost
Bewerbung (w) — prošnja
blühen — cveteti
brüderlich — bratovski
damals — tedaj
davontragen — odnesti; Sieg davontragen — zmagati
Diphtherie (w) — vratnica (dávica)
einhalten (Versprechen) — izpolniti (obljubo)
einsehen (etwas) — uvideti (kaj), spoznati
einwenden (etwas) — ugovarjati
Faust (w) — pest
Gespräch (s) — pogovor
Hauptling (m) — glavar
heuer — letos
Hintergrund (m) — ozadje
Hirsch (m) — jelen
Indianer (m) — indijanec
Jugenderinnerung (w) — spomin iz mladosti kot
Krähe (w) — vrana
Kriegsrat (m) — vojni svet
leben — živ, živeč
Leistung (w) — delo, učinek
Löwentatze (w) — levja šapa
Marille (w) — marelica
Marterpfahl (m) — mučeniški kol
nachholen — dohiteti
Rat (m) (der hohe Rat) — svet (visoki svet)
sehnlich — hrepeneč
Sieg (m) — zmaga
Spielkamerad (m) — soigralec
triumphieren — zmagoslavno se radovati
unnütz — ne potreben

vergleichen, ich verglich, ich habe verglichen
— primeriti, primeril, -a, -o
versäumen — zamuditi
Versprechen (s) — obljuba
verzehren — zaužiti
Wahl (w) — volitev
wieder einmal — spet enkrat
Wunsch (m) — želja
Zufall (m) — slučaj, naključje
Zurücksetzung (w) — preziranje, postavitve na prejšnje mesto

NOVE ODREDBE

* **Nove odredbe.** Verordnungs- und Amtsblatt des Chefs der Zivilverwaltung in der Untersteiermark objavlja v številki 25, z dne 2. septembra 1943 sledeče odredbe: Odredbo o veljavnosti vojno-gospodarskih določil na Spodnjem Stajerskem; odredbo o začasnih ustavitvi izdajanja dovolil za prostosede in potrdilnih prostosledov; drugo odredbo o zavarovanju potrebnega krušnega žita; tretjo odredbo o kreditni pogodbi z inozemskimi bančnimi odbori (Stillhalteabkommen) z dne 15. avgusta 1943; odredbo o zemljemerstvu na Spodnjem Stajerskem z dne 21. avgusta 1943; odredbo o delovni vpostavi gospodinjstvo-delovnih sil z dne 15. avgusta 1943; objavo o nemško-hrvatski pogodbi o malem obmejnem prometu z dne 15. avgusta 1943; pogodbo med Nemčijo in Hrvaško o malem obmejnem prometu; pravilnik k pogodbi o obmejnem prometu med Nemčijo in Hrvaško; pogodbo o preganjanju krallcev odredbe o potrošnji z dne 22. avgusta 1943; odredbo o prijavi rentgenovih aparatov z dne 22. avgusta 1943; objavo o počivanju pokojnih v smislu § 127

DBG z dne 14. avgusta 1943; uredbo o ustanovitvi razpečevalnice za klavno živino v Trifail-u z dne 17. avgusta 1943; razglas o prispevkih za kmetijsko neizgodno zavarovanje z dne 3. avgusta 1943; razglas o uvedbi ukrepov glede žitnega gospodarstva na Spodnjem Stajerskem z dne 3. avgusta 1943; odredbo o uvedbi ukrepov glede gospodarstva z živino na Spodnjem Stajerskem z dne 3. avgusta 1943 ter razglas, zadevajoč po bombah oškodovane glasbene pedagogice, njih uvrstitve in nastanitve.

* **Verordnungs- und Amtsblatt des Chefs der Zivilverwaltung in der Untersteiermark**, t. j. uradni list šefa civilne uprave za Spodnjo Stajersko, objavlja v številki 24, z dne 26. avgusta 1943, odredbo o imenih občin, katastralnih občin/in krajev na Spodnjem Stajerskem.

* **Ameriški letalski gangsterji** so obstreljevali turško motorno ladjo. Kakor poroča agencija Reuter iz Istanbula, je prispela te dni v neko malo pristanišče v Egejskem morju turška motorna ladja »Kiriomeica«. Na krovu je imela mrtvega člana posadke in še dva ranjenca. Ladja je bila namreč izpostavljena napadu ameriških letalskih gangsterjev, ki so jo obstreljevali s strojnimi.

* **Vasa Prihoda ob svoje gosli.** Znanemu češkemu mojstru goslarju Vasi Prihodi je ukradel neki dolgoprstnež na bratislavskem kolodvoru gosli, ki so vredne 25 tisoč RM.

* **Središnja lekarna Francoskega Rdečega Kriza uničena.** Pri zadnjem napadu anglo-ameriških letalskih gangsterjev na mesto Pariz je bila uničena tudi središnja lekarna Francoskega Rdečega Kriza. Večina osebja je bila ubita sredi dela in izpolnjevanja dolžnosti do bližnjega.

* **Smrtna kosa.** V Kirchberg-u (W B., je umrla v starosti 70. let znana posestnica Amalia Tschsch. Pokopali so jo na domačem pokopališču v sredo popoldan.

* **Hrabro Spodnještajerca.** Obergrenadier Ladislaus Omladitsch iz Fraßlau-a je bil za svoje hrabro zadržanje pred sovražnikom odlikovan z Železnim križcem II. razreda. Isto odlikovanje je prejel tudi vojak Stefan Rebernak iz Stadl-a, občina Gonobitz.

* **Ameriški bombnik strmoglavil v bližini Domodossola.** V bližini mesta Domodossola v gornji Italiji je strmoglavil te dni neki ameriški bombnik, ki je pripadal oddelku napadalcev na mesto Bologna. Italijanski lovci so namreč ta oddelek razpršili in potisnili bolj proti severu. Dotični bombnik je skušal preleteti Simplon ter priti na švicarsko ozemlje. Posadko, sedem mož, so Italijani ujeli.

* **Spavalno sredstvo ga je spravilo v grob.** 67-letni Alois Kvapil iz Proßnitz-a pri Prazi v protektoratu je trpel na nespečnosti. To svojo bolezen je skušal ozdraviti z večjo količino odliva od makovih glav, ki ga je popil. To ga je pa tako hudo uspavalo, da se ni več prebudil. Njegovi svojci so ga sicer še prepeljali v bolnišnico, bilo je pa seveda vse zastonj. Mak je precej močan strup in se ga ne sme uživati v nobeni obliki brez zdravniškega navodila.

□ **Portugalska ostane načelno nevtralna.** Ravnatelj velikega lista »Diário de Notícias«, Augusto de Castro, je podčrtal v svojem članku o priliki pričetka petega vojnega leta, da ostane Portugalska slej kot prej načelno nevtralna. Augusto de Castro je bil preje diplomat ter slovi kot nekak zaupnik portugalskega zunanjeja ministra.

* **Džamija v Zemun-u.** V hrvatskem Zemun-u so otvorili te dni prvo džamijo v nekdanjem poslopu carinarnice.

□ **Hrvatska ima sedaj ministrskega predsednika in vojnega ministra.** Poglavnik neodvisne države Hrvatske, ki je doslej opravljal tudi posle predsednika vlade, je imenoval dosedanega državnega tajnika na razpoloženju, dr. Nikolo Mandića, predsednikom vlade. Dr. Mandić se je rodil leta 1869. v Dolcu pri Travniku v Bosni. Gimnazijo je obiskoval v Sarajevu, pravo pa je študiral v Wien-u. Prvotno je bil odvetnik v Sarajevu. Ze v mladih letih se je začel udeleževati v političnem življenju, in sicer kot pristaša Starčevićeve ideje. Leta 1910. je bil izvoljen v bosanski sabor, v katerem je zavzemal čast podpredsednika in predsednika. Hkrati je bil podžupan mesta Sarajeva. Njegov trud je šel vedno za tem, da bi prišlo do sodelovanja med katoliki in muslimani.

Leta 1914 je postal namestnik deželne guvernerja. Razen tega je bil tudi predsednik računskega dvora za Bosno in Hercegovino ter pravi tajni svetnik. Po prvi svetovni vojni se je zopet posvetil advokaturi. Po ureditvi neodvisne države Hrvatske ga je poglavnik imenoval državnim tajnikom. — Položaj vojnega ministra je zasedel novo imenovani minister, general letalstva, Miroslav Navratil. Navratil je bil rojen leta 1893 v Sarajevu kot sin okrajnega predstojnika. Po obisku kadetne šole v Graz-u je postal Fähnrich. Leta 1917. je bil kot letalec na ruskem bojišču, kjer je sestrelil deset sovražnih letal. V Jugoslaviji so ga leta 1940 kot politično sumljivega častnika upokojili. Poglavnik ga je leta 1941. imenoval vojaškim atašejem v Bukarešti, leta 1943. pa ga je imenoval generalom. General Navratil je nosilec mnogih domačih in inozemskih odlikovanj.

TO IN ONO

Lastovke se poslavljajo

Ze proti koncu junija postaja v gozdu in na polju tišje in tišje in čim dalje poredkeje odmeva dotlej veselo žvrgolenje raznih krilatnih pevcov. Se nekaj dni pozneje, in že utihnejo tudi zadnji pozdravi kukavice. Med tem jo je »on« (kukavec) kar sam odpihal proti jugu, pustivši za seboj »njo«, ki se tudi sama poda na daljnje potovanje. Za njuno mladino, raztreseno po tujih gnezdih, se morajo brigati drugi »tovariši«. A komaj postanejo godni, jo tudi oni sami uberejo za svojimi »ljubečimi starši«. Skoro istočasno nas zapustijo tudi drugi zgodnji selivci (n. pr. kobilar).

Temu začetku vsakoletne selitve ptic sledi tudi naša najboljša znanka lastovica. Tudi pri nas je bilo do zadnjega časa zelo razširjeno mnenje, da ima izmed vseh drugih selivk ravno lastovka najbolj redni čas za selitev. In to naj bi bil Mali Smarn (8. september). Ta datum je prešel že kar v pregovore, n. pr. Mala maša — za sukno vpraša in lastovke od nas lete. Ali pa: na Marijino ime — se lastovke selé. Sele novejša opazovanja so ugotovila, da so tudi lastovke vezane na gotove izjeme pri odselitvi. Ornitologi, to so znanstveniki, ki se pečajo s proučevanjem ptičjega življenja, še niso povsem gotovi, kateri izmed več vzrokov je odločilen za eno ali drugo vrsto ptic in ali obstoja naravni zakon sploh za selitev le gotovih vrst ptic in zakaj tak zakon ne velja sploh za vse ptice. Pri tem proučevanju se je tudi ugotovilo, da so gotova leta, ko je v naših deželah ali krajih nenavadno malo lastovk in da še te nenavadno zgodaj (kmalu za prvimi, zgoraj omenjenimi) — torej že pred Velikim Smarnom (sredi avgusta) odletijo na jug; nasprotno pa so znana leta, ko se baš lastovke zelo zakasnijo, včasih kar za cel mesec, da, v prav redkih slučajih kar za dva meseca (konec oktobra ali celo v začetku novembra).

S posebno pozornostjo pa ornitološke postaje (katerih glavne se nahajajo ob Rhein-u) zasledujejo vprašanje selitve ptic in posebno lastovk z ozirom na vpliv vojne. Ze prva opazovanja so dognala, da tak vpliv obstoja tudi za selitev ptic. Zaključni pregled bo mogoč šele po končani vojni.

Medtem smo seveda tudi mi radovedni, kako bo letos z odselitvijo naših in lastovk iz sosednjih krajev in dežel. Da se že pripravljajo na odlet, to lahko opazujemo vsak dan bolj izrazito. Vreme in hrana jih letos nikakor ne silita na zgodnji odselitev; preje bi bilo pričakovati na čas, ki se je kot omenjeno, doslej smatral kot datum za redno selitev, to bi bilo okrog Malega Smarna.

Na letošnji odlet ali izselitev lastovk so zelo radovedni tudi meteorologi (vremenoslovci). Po starih ljudskih vremenskih pravilih naj bi bile še posebno lastovke zelo občutljive na bližajoče se vreme; in kar za več mesecev naprej; to je, da že med poletjem slutijo kakšna bo jesen, in že v zgodnji jeseni predslutijo tudi kakovost zime. Zbirajo se podatki iz posameznih let in

primerja se vreme z ozirom na odselitev lastovk — v kolikor so podatki glede slednjih pri nas sploh mogoči. Sicer pa so na vpliv vremena občutljive tudi druge ptice in med njimi tudi taka, ki se navadno selijo za lastovkami, ki so torej še pri nas, ali pa, ki prihajajo preko nas iz drugih dežel. Skoro do konca leta bo torej še časa dovolj, da se поближе seznanimo tudi s tem vprašanjem. Med tem pa naj velja naša posebna pozornost našim preljubim znankam: lastovicam.

Letos bo usoda selitev zlasti lastovk iz naših krajev še posebno zanimiva z ozirom na znane dogodke na jugu nad kraji, preko katerih vodi še daljna pot lastovk. Ali se bodo pretečim nevarnostim izognile, ali jim bodo podlegle še pred ciljem svojega neodoljivega naravnega hrepenenja. In ali bomo prihodnjo pomlad zopet lahko z veseljem vzklikali: Pozdravljene, prve lastovice!

Zakaj menja listje jeseni svojo barvo?

Ko pridete jeseni v gozd, se ne morete načuditi krasoti barv, ki je razlita po listju. Zakaj spremeni listje svojo barvo prav jeseni, in ne v kateri drugi letni dobi? Vsakdo bo vedel, da potrebujejo rastline za svoje življenje hrano prav tako kakor vsako živo bitje. Narava jih je tako ustvarila, da srkajo iz zraka ogljikov dioksid ter ga v sebi razdvajajo v ogljik in kisik. Največ ogljika iz ogljikovega dioksida črpajo iz ozračja zeleni listi, ki rabijo ogljik za svojo prehrano. V rastlinskih telesih se nahajajo neverjetno drobna telesa, ki jim pravimo celice. Te celice imajo izredno veliko nalogo v rastlinskem življenju. Samo z mikroskopskimi poskusi moremo odkriti v teh celicah škrob, najrazličnejše kristale ter zelo majhna zrnca zelenkaste barve — listno zelenilo ali klorofil. Ta zrnca začnejo na jesen v listih razpadati v različne snovi, ki začnejo odhajati v veje in deblo. Listje pa izgubi s tem svoje hranivo. Nekdaj zelena telesa postanejo rumena (javorjevo listje), medtem dobijo nekatere listje temnejšo barvo (hrastovo listje). Rdečkasta barva v listju nastane zaradi nakopičenja rdečih sokov v celicah. Odpadanje listja z drevja pa pospešuje neka plutovilaasta snov (kvikula). Ta snov se začne napravljeni že septembra ali oktobra, kakršno je pač vreme, na krajih, kjer se peclji drže vejčja, ter preprečuje pretakanje hrane iz debela v listje. List se ne more več hraniti, pa ga lahko najmanjši vetrič otrse; v deževnem času pa odpade tak moker list vsled lastne teže.

Haqer (Ati — Sch).

Bordflak wehrt feindlichen Bombenangriff ab. Die Abwehrwaffe der Geleitfahrzeuge und eigene Bordflack der Handelsdampfer sorgen dafür, daß der Nachschub ungestört auf die Front kommt. Der Feind mußte in großer Höhe abdreuen, seine Bomben fallen wirkungslos ins Wasser.

NEUES Futter für den Wuchs und für die Mast der Schweine

REDIN,

mit garantierterm Ertrag

ZENTRALDRUCKERIE EMIL THOD

Harburg / Braun, Herrenhofe 33

PK-Kriegsber. Schmidt-Scheeder (Scherf)

Geknackte Panzer — willkommenes Unterständ. Mitten im deutschen Graben haben diese während der großen Abwehrkämpfe südlich des Ladogasees angreifenden Sowjetpanzer ihr Grabes gefunden und dienen nun unseren Grenadiern als Unterständ.

Kohle kriegsgerecht verwenden

heißt: Keine Energie verschwenden. Kriegswichtige Arbeitsplätze brauchen gutes Licht. Im Zivilbereich begnügen wir uns deshalb einsichtsvoll mit weniger OSRAM-Lampen.

OSRAM

viel Licht für wenig Strom!

BURG-LICHTSPIELE

MARBURG (Drau), BURGPLATZ 1

PAULA WESSELY,
HERMANN THIMIG,
ATTILA HORBIGER,
HANS HOLT

in einem fröhlich-mutwilligen Film voll
Wiener Scharm:

DIE KLUGE MARIANNE

Für Jugendliche nicht zugelassen!

Der
Stadtplan
und das
Strassen-
verzeichnis
von

Marburg / Drau

2. Auflage

ist in allen ein-
schlägigen Ge-
schäften und
beim „Schalter
des Verlages
der „Marburger
Zeitung“ zum
Preis v. RM 1.-
erhältlich,

Hängt Ihr Herzenswunsch
mit dem Besitz von viel Geld zu-
sammen, dann spielen Sie jetzt
mit in der

10. Deutschen Reichslotterie

Ziehung 1. Kl. 15. u. 16. Oktober.
Wieder 450.000 Treffer mit über
102 Millionen RM Gewinne.

Wählen Sie Ihre Glückszahl aus
meinem Nummern-Angebot
753 11755 58622 282162
1186 11805 59242 282204
28159 56923 176431 340946

Erwünschte Nummern anstreichen,
Angebot ausschneiden und ein-
senden. Ich (Name und Adresse)

bestelle nebst Ziehungsliste:

.../8 zu 3 RM .../2 zu 12 RM
.../4 zu 6 RM .../1 zu 24 RM

Palis vergriffen, bitte ähnliche Nr.
Frisch gewagt ist halb gewonnen!

BRUNN Staats-Lotterie-Einnahme
Graz, Herrng. 1
Tel. 10-32. Genztägig geöffnet!

Kleiner
Anzeiger

Zu kaufen gesucht

Abfälle! Altpapier, Hader,
Schneiderabschnitte, Textilabfä-
lle, Alteisen, Metall, Glasscher-
ben, Tierhaare und Schafwolle
kauft laufend jede Menge Alois
Arbeiter, Marburg/Drau, Drau-
gasse 5. 4

Kaufe alte Schirme, Georg Zim-
mermann, Feinschleifer u. Schirm-
reparateur, Marburg-Dr., Viktring-
hofgasse 5. 658-4

Kaufe ein Pferd. H. Pistor, Brenn-
materialhandlung Marburg-Drau,
Mühlgasse 18. 614-4

Piano oder Stutzflügel zu kau-
fen gesucht. Anträge an »M. Z.«,
Cilli, unter »Barzahler«. 74-4

Stellengesuche

Älterer Mann vom Handelsfach
sucht leichte Beschäftigung. —
K. Lorenz, postlagernd Bad-Neu-
haus bei Cilli. 72-5

Offene Stellen

Vor Einstellung von Arbeits-
kräften muss die Zustimmung
des zuständigen Arbeitsamtes
eingeholt werden

Winzerfamilie mit 4 bis 6 Ar-
beitskräften wird aufgenommen
für eine Winzerei in Georgenberg
an der Pöbnitz bei Marburg. An-
fragen F. Matiaschitz, Post Ran-
zenberg bei Marburg-Dr. 590-6

Winzerfamilie mit vier Arbeits-
kräften wird sofort aufgenom-
men. Vorzustellen: Sonntags vor-
mittags, Marburg, bei Malleg,
Schillerstraße 22. 66-6

Winzerfamilie mit 2-5 Arbeits-
kräften wird für eine Winzerei
in Lubstawa, Post Treun bei Pet-
tau, gesucht. Anfragen: Scho-
steritsch Hans, Treun bei Pettau.
65-6

Winzer mit 2 Arbeitskräften wird
auf kleinem Besitz in Marburg
aufgenommen. Anfragen: Schil-
lerstraße 20/I. 64-6

Hafnerlehrling wird aufgenom-
men. Kost und Wohnung im Hau-
se. Adamitsch Franz, Hafnermei-
ster, Allerheiligengasse 12, Mar-
burg/Drau. Dortselbst auch Haf-
nergehilfe und ein Tagesarbeiter
gesucht. 63-6

Winzer mit 2 Arbeitskräften wird
aufgenommen. Kuh- und Schwe-
nezucht möglich. Febrizzi, Lei-
tersberg 53 (Potschgau), Marb.
(Drau). 62-6

Lehrjunge wird sofort aufgenom-
men. Lebzelter und Kerzenher-
zeuger. Marburg/Drau, Kärntnerstr.
8. 61-6

2 Lehrjungen werden sofort auf-
genommen. Kost und Wohnung
im Hause. Alois Zelenko, Gar-
tenbau, Cilli. 83-6

Ein Winzer-Ehepaar wird auf-
genommen bei Lotschitschnik Jo-
hann, Roßbach bei Marburg-Dr.
644-6

Arbeiterfamilie mit mindestens
zwei Arbeitskräften für Land-
wirtschaft Marburg-Stadt ge-
sucht. Eisenbahner oder Profes-
sionisten bevorzugt. Freie Woh-
nung, Feld und Tagelohn. Adr. in
d. »M. Z.«, Marburg/Drau. 75-6

Gärtnerlehrling aus guter Fami-
lie und mit guter Schulbildung;
Kenntnis der deutschen Sprache
bevorzugt; wird sofort aufgenom-
men. Gartenbaubetrieb Horwath,
Luttenberg. 79-6

Hausgehilfin für Geschäftshaus
dringend gesucht. Anträge an
Regina Göttlich, Marburg/Drau,
Kärntnerstraße 128. 78-6

Eine Hausgehilfin zur Betreuung
des Schweinestandes gesucht. —
Mindestalter 50 Jahre. Anfragen
bei Franz Roth, Rotwein bei
Marburg. 77-6

Wirtschaftsköchin zum sofortigen
Eintritt gesucht. Anzufragen
beim Besitzer Franz Roth, Rot-
wein bei Marburg. 76-6

Unterricht

10

Deutsch-Unterricht erteilt Fräulein.
Zuschr. unter »Wohngelegenheit
am Lande« an die »M. Z.«,
Marburg/Drau. 80-10

Heirat

12

Fräulein, 29 Jahre alt, sucht Ehe-
bekanntschaft mit Herrn im Al-
ter von 30-40 Jahren. Zuschr.
unter »September« an »St. Gosp.«
— Marburg/Drau. 71-12

Fräulein, 20 Jahre alt, sucht
Ehebekanntschaft mit Herrn von
22-30 Jahren. Zuschr. unter
»September 1943« an »St. Gosp.«,
Marb./Drau. 70-12

Bauprofessionist sucht Fräulein
oder junge Witwe von 20-32
Jahren mit Wohnung oder klei-
nem Besitz zwecks Ehe kennen
zu lernen. Zuschr. a. d. »M. Z.«,
Marburg/Drau unter »Glückliche
Ehe«. 67-12

Funde - Verluste

3

Herrenrock wurde gefund. beim
Gasthaus Anderle in Ober-Rot-
wein. Abzuholen in der Triester-
straße 20/I, links, Marburg/Drau.
81-13

Verschiedenes

4

Mittelgroßen Besitz wünscht ein
braver arbeitsamer Bauernbursch
von einem älteren Besitzer zu
pachten. Zuschriften erbeten un-
ter: »Heim mein Glück« an »M.
Z.«, Cilli. 84-14

Tausche fast neuen Herrenanzug
für mittl. Größe oder gut erhal-
tenes Herrenfahrrad für alimo-
dische Damenuhr. Differenz wird
nachbezahlt. Gasthaus Katschitz,
Tüffer. 73-14

Wer braucht einen Wassersucher
mit eigenem, guten Apparat. —
Schriftl. Angebote unter »Erfolg«
an die »M. Z.«, Marburg/Drau.
68-14

Tausche Möbelstücke geg. Her-
renfahrrad. Zuschr. an die »M.
Z.«, Marburg/Drau, unter »Tisch-
ler« oder Anshr. in der »M. Z.«.
69-14

15. und 16. Oktober
Ziehung 1. Klasse der

10. Deutschen
Reichslotterie

WESIACK

Staatliche Lotterie-Einnahme
Marburg-Drau, Herrng. 25

Fernruf 20-97

.../8 zu 3.— RM je Klasse
.../4 zu 6.— RM je Klasse
.../2 zu 12.— RM je Klasse
.../1 zu 24.— RM je Klasse

Name:

Anschrift:

Ausschneiden und einsenden!

Der Chef der Zivilverwaltung in der Untersteiermark.
Der Beauftragte für Ernährung und Landwirtschaft
G2: Cd 2 I B/1/100/3, Graz, 4. 9. 1943.

Sicherstellung
der Äpfelversorgung

Die Äpfelernte in der Untersteiermark fällt heuer schwach aus. Ein Ausgleich durch Zuschüsse aus den übrigen Anbau-
gebieten des Großdeutschen Reiches oder durch Einfuhr aus
dem Auslande ist in dem erforderlichen Umfange nicht mög-
lich. Der Bedarf in den Städten und Industriegebieten ist
außerordentlich groß und auch die Verarbeitungs-Industrie be-
nötigt zur Erfüllung vordringlicher Wehrmachtsaufträge und
zur Sicherstellung der Brotaufstrichmittel-Aktion Obst aller
Art. Mehr denn je muß deshalb Sorge getragen werden, daß
das zur Verfügung stehende Obst möglichst restlos erfaßt und
einer gerechten Verteilung zugeführt wird. Es geht dabei nicht
an, daß Personen, die über Zeit und Geld verfügen, die öffent-
lichen Verkehrsmittel unnötig beanspruchen, um zu den Er-
zeugern hinauszufahren und Obst häufig zu überhöhten Prei-
sen einzukaufen.

Die Arbeiter in den Rüstungsbetrieben sowie die heran-
wachsende Jugend, Mütter und Kranke haben einen berechtig-
ten Anspruch auf Apfel. Die Erzeuger sind durch die be-
stehenden Anordnungen verpflichtet, die über ihren eigenen
Bedarf hinausgehenden Apfelmengen restlos der zuständigen
Ortsammelstelle abzuliefern, da nur auf diese Weise eine
gerechte Verteilung der vorhandenen Mengen möglich ist.

637

Prothesen jeder Art — Leder — Leichtmetall — Holz — orthopädische Apparate, Leibbinden, Gummistrümpfe, Bruchbänder erzeugt und liefert das führende Fachgeschäft F. EGGER, Bandagen und Orthopädie, Lieferant sämtlicher Krankenanstalten und Sozialinstitute Marburg/Dr., Meltingerstraße 3 Achtung! Modellabnahmen für Prothesen und orthopädische Apparate finden wegen Personalmangel in Marburg jeden Freitag ganztägig statt 14

Tausche ein Zinshaus, Eckhaus auf dem schönsten Platz in Semlin, Kroatien, mit 10 verschiedenen Wohnungen und ein Lokal, jährliche Rente 120.000 Kuna, eigene Wasserleitung, alles parkettiert, sechs größere Wohnungen mit Badezimmer versehen gegen einen gleichwertigen Land-, Wald- oder Hausbesitz in Steiermark. Anfragen bitte an die Adresse F. Novak, Semlin, Rosseggerstraße 13, Kroatien. 635-14

Bandagen aller Art sowie Prothesen erzeugt die altbekannte Firma FRANZ BELA, Bandagist, Marburg/Drau, Herrengasse 5. 237-14

**Werbet
für das
Deutsche
Rote
Kreuz**

ANZEIGEN
im »Stajerski
Gospodar« sind
erfolgreich!

**Jeder
Betriebs-
führer**

soll das
**Verordnungs-
und Amtsblatt**
des Chefs der
Zivilverwaltung
in der Unter-
steiermark
lesen **Bezugs-
preis monatlich**
RM 1.25. Be-
stellungen sind
an die Ge-
schäftsstelle
des Verordnungs-
und
Amtsblattes
Marburg/Drau
Badgasse 6
zu richten

Mein innigstgeliebter, unvergeßlicher
Sohn und Bruder

Pionier

JOSEF DERTSCHA

ist am 5. August 1943 im blühenden Alter
von 18½ Jahren an der Ostfront gefallen.
Dornau b. Fraßlau, den 7. Sept. 1943.

In tiefer Trauer denken an sein fernes Grab
Anna Dertscha, Mutter, Max Dertscha,
Bruder. 50

Hart und schwer traf uns die uner-
wartete Nachricht, daß unser Weber
Sohn und Bruder

RUDOLF MAITZEN

Panzer-Pionier

am 23. Juli 1943 bei den schweren Kämp-
fen südlich Orel in soldatischer Pflicht-
erfüllung sein junges 22jähriges Leben ließ.
Wöllan, am 1. September 1943.

In tiefster Trauer:
Rudolf und Maria Maitzen, Eltern, Maria
und Viktoria, Schwestern, Hermann, Bruder.

Schwer und hart traf uns die Nachricht, daß
unser innigstgeliebter Sohn, Bruder und Schwa-
ger

ALOIS LORENTSCHITSCH

Sturmmann

Träger des Eisernen Kreuzes II Klasse
im 21. Lebensjahre am 30. Juli 1943 an der Ostfront sein
junges Leben gegeben hat

Krichenberg, am 7. September 1943
In tiefer Trauer denken an sein fernes Grab:
Franz und Resi Lorentsich, Eltern, Franzl, Bruder, Elise,
Schwester, Maria Schunko, Großmutter, sowie alle übrigen
Verwandten. 82

Schwer und hart traf uns die Nachricht, daß
unser innigstgeliebter Sohn und Bruder

ALBIN TSCHRNKO

Grenadier

im 23. Lebensjahre am 30. Juli 1943 bei den schweren
Kämpfen südlich von Bjelgorod, fern seiner geliebten
schönen Heimat, sein Leben für Führer und Volk gelassen
hat. 52

Täubling, den 2. September 1943.

In tiefer Trauer denken an sein fernes Grab:
Rudolf und Theresia Tschrnko, Eltern, Anzel, Franz, Johann,
Brüder, Theresia, Angela, Ludmila, Schwestern, sowie alle
übrigen Verwandten.

Schmerz erfüllt gebe ich allen Verwandten und
Bekannten die unfaßbare, traurige Nachricht,
daß mein innigstgeliebter Sohn

FRANZ RIBITSCH

Grenadier

in treuer Pflichterfüllung für Führer, Volk und Vaterland
südlich Orel, fern seiner geliebten Heimat und seiner Lie-
ben, im blühenden Alter von 22 Jahren am 17. Juli 1943
den Heldentod fand. In treuer Pflichterfüllung war er im
Leben und im Sterben seiner Kameraden Vorbild.

Unser Schmerz ist unermesslich. 51

Pragwald, 5. September 1943.

Amalie Ribitsch, Witwe, Mutter, Johann und Josef Ribitsch,
z. Zt. im Felde, Brüder, Amalie Ribitsch, Schwester.

Schwer traf uns die überaus schmerzliche Nach-
richt, daß unser innigstgeliebter Sohn, Bruder,
Neffe usw.

ALOIS SCHEIBER

Grenadier

im blühenden Alter von 20 Jahren am 13. Juli 1943, fern
seiner Heimat an der Ostfront bei Orel sein Leben für
Führer und Vaterland gab.

Kostajnik-Talberg den 31. August 1943.

Alois und Pauline Scheiber, Eltern, Stefan und Pauline,
Geschwister, Großmutter, Onkel, Tante und alle übrigen
Verwandten. 56

Schwer und hart traf uns die erschütternde
Nachricht, daß unser einziger, geliebter,
braver und guter Sohn

KARL KNAPITSCH

Soldat in einem Artillerie-Regiment

im blühenden Alter von 23 Jahren bei den schweren Kämp-
fen an der Ostfront bei Orel am 6. Juli 1943 den Helden-
tod gefunden hat.

Maria-Graz bei Tüffer, den 6. September 1943.

In tiefer Trauer denken an sein fernes Grab:
Karl und Maria Knapitsch, Eltern, sowie alle übrigen
Verwandten. 60

Vom tiefsten Schmerz gebeugt geben wir die
traurige Nachricht, daß unser innigstgeliebter
Sohn und Bruder, Student

JOSEF MOLICH

Grenadier

im blühenden Alter von 19 Jahren am 14. August 1943 bei
den schweren Kämpfen an der Ostfront den Heldentod
fand.

Fern seiner geliebten Heimat ruht er nun in Rußlands
kühler Erde.

Wer ihn kannte, fühlt mit uns den Schmerz.

Leonhard i. d. Büchel, Unter-Burgstall, 6. Sept. 1943.

In tiefer Trauer denken an sein fernes Grab:
Karl und Franziska Molich, Eltern, Franz, Gustav und Alois,
Brüder, und alle übrigen Verwandten.

Einst wird alles Leid vergehen
Im Jenseits gibt's ein Wiedersehen. 53

Hart und schwer traf uns die traurige Nach-
richt, daß unser unvergeßlicher, lieber Sohn und
Bruder

Grenadier

JOHANN SOWAK

im 22. Lebensjahre bei den schweren Kämpfen an der Ost-
front am 19. Juli 1943 sein junges Leben für Führer und
Vaterland gab. Er wurde auf einem Militärfriedhof be-
graben.

Schleinitz bei Cilli, den 9. September 1943. 54

In tiefer Trauer:

Rudolf und Amalia Sowak, Eltern,
und sämtliche Geschwister.